

**ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM
PRE ŽIAKOV S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM
PRE PRIMÁRNE VZDELÁVANIE**

„Pomôž mi, aby som to dokázal sám“

**Učebné osnovy pre tretí ročník A, B a C
variantu**

*PaedDr. Júlia Mankovičová
riaditeľka školy*

UČEBNÉ OSNOVY PRE 3. ROČNÍK – VARIANT A

Slovenský jazyk a literatúra pre 3.ročník A variant

1. Charakteristika predmetu Slovenský jazyk a literatúra pre 3. ročník

špeciálnych základných škôl, pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, vyučovacím jazykom slovenským. Žiak získava prostredníctvom slovenského jazyka a literatúry schopnosť jednoducho a zrozumiteľne sa vyjadrovať ústnou a písomnou formou spisovného jazyka, návyk správneho hlasného čítania, schopnosť rozumieť prečítanému textu a kladný vzťah k literatúre. Prostredníctvom tohto predmetu sa rozvíja slovná zásoba žiakov a kultúra rečového prejavu.

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

- Zvládnuť výchovno-vzdelávacie úlohy slovenského jazyka a literatúry, ktoré sú predpokladom na splnenie úloh ďalších vyučovacích predmetov.

Hlavné ciele:

- Upevňovať potrebné hygienické a estetické návyky a zručnosti,
- usporiadať si pracovné miesto a písacie potreby na lavici, správne zaobchádzať s písacími nástrojmi,
- vytvárať zručnosť členiť krátke jazykové prejavy na vety a vety rozkladať na slová,
- osvojiť si ostatné písmená abecedy,
- obohacovať slovnú zásobu žiakov a viesť ich k voľbe vhodného pomenovania,
- pokračovať vo výcviku vyjadrovania osobných a spoločenských zážitkov a skúseností v krátkych hovorených prejavoch, dbať na správnu výslovnosť žiakov,
- písať písmena malej a veľkej abecedy, ktoré sa žiaci učia čítať, pri písaní spájať jazykovú a grafickú stránku písania, čítať písanú abecedu,
- čítať s porozumením slová rôzneho slabikového zloženia ako celkov viazaným slabikovaním, jednoduché vety po celých slovách a jednoduchých taktach,
- viesť žiakov k počúvaniu, prednesu, rozprávaniu a dramatizácií literárnych diel,
- prebúdzať záujem o detskú literatúru, viesť žiakov k samostatnému čítaniu kníh a detských časopisov,
- dbať na úpravu písaného textu, viesť žiakov k sebakontrolle textu,
- sledovať videoprogramy, bábkové hry, navštíviť filmové alebo divadelné predstavenie.

Ďalšie ciele:

- Prostredníctvom zážitkov z literatúry upevňovať emocionálny vzťah k rodine, k domovu, k rodnému kraju, k prírode, k vlasti.

3. Proces vyučovania predmetu slovenský jazyk a literatúra sa bude realizovať na hodinách slovenského jazyka a literatúry, 8 hodín týždenne, spolu 312 hodín ročne.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Písanie

- Zdokonaľovanie rukopisu žiakov a nacvičovanie ostatných, dosiaľ nepreberaných písmen malej a veľkej abecedy.
- Písanie krátkych známych slov, ktoré sa píše tak, ako sa vyslovujú.
- Nacvičovanie ostatných písmen malej a veľkej abecedy v poradí podľa postupu v čítaní.
- Odpisovanie, prepisovanie a diktát krátkych známych slov.
- Písanie prvého slova vo vete s veľkým začiatočným písmenom, písanie vlastného mena osôb s veľkým začiatočným písmenom.
- Odpisovanie písaného písma.
- Prepisovanie tlačeneho textu.
- Písanie slov a viet podľa diktátu.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Ústny prejav

- Nácvik vyjadrovania osobných a spoločenských skúseností v krátkych hovorených prejavoch.
- Vytváranie zručnosti členiť krátke jazykové prejavy na vety a vety rozkladať na slová.
- Obohacovanie a spresňovanie slovnej zásoby žiakov.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

- Poznávanie a nácvik ostatných písmen abecedy f, F, g, G, ä, ch, Ch, dz, Dz, dž, Dž, w, W, x, q, dvojhlások ia, ie, iu, ô a slabikotvorného r, l, ř, í.
- Čítanie písanej abecedy.
- Spolu s poznávaním nových slabík vytváranie zručnosti žiakov plynule čítať skôr prebrané slabiky v slovách.
- Vytváranie zručnosti žiakov čítať s porozumením, plynule po celých slovách a hovorových taktoch jednoduché vety krátkych textov.
- Slovné odpovede na otázky z obsahu čítaného textu.

Literárna výchova

- Prebúdzanie záujmu o detskú literatúru. Spoločné čítanie z čítanky, predčítanie z detských kníh a časopisov, vedenie žiakov k pokusu o samostatné čítanie vo voľnom čase.
- Prostredníctvom literatúry vyvolávame v žiakoch pocity radosti a emocionálny vzťah ku skutočnosti, v ktorej žijú, k prírode, k domovu, k rodnému kraju, k vlasti.
- Poézia od detských autorov (napr. M. Ďuríčková, K. Bendová, D. Hevier, Ľ. Podjavorinská, V. Reisel).
- Rozprávky (napr. M. Ďuríčková, J. Pavlovič, B. Němcová)

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Rozvoj zmyslového vnímania a hovorenej reči žiakov.	27
Poznávanie a nácvik ostatných písmen: f, g, ä, ch, dz, dž, w, x, q, ia, ie, iu, ô, í, í.	45
Písanie krátkych známych slov.	33
Odpisovanie pís. písma, odpis tlač. písma.	26
Písanie slov s veľkým začiatočn. písmenom.	19
Prepisovanie tlačených slov a textov.	26
Písanie krátkych slov a viet podľa diktátu.	27
Čítanie písanej abecedy, slabík, slov, viet.	23
Plynulé čítanie viet a krátkych textov.	57
Slov. odpovede na otázky z obsahu čít. textu.	11
Čítanie z čítanky, detských kníh a časopisov.	18

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti pre 3. ročník A variant

1. Charakteristika predmetu Rozvíjanie komunikačnej schopnosti pre 3. ročník špeciálnych základných škôl, pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, vyučovacím jazykom slovenským.

Prostredníctvom predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa u žiakov rozširuje funkčná komunikácia v kategóriách: žiadanie osobných potrieb, informácií, vyjadrovanie pocitov, komentovanie, reakcie na správanie iných ľudí, vyjadrovanie prosociálnych postojov.

2. Cieľ:

Hlavný cieľ:

- Podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k realizácii určitého komunikačného zámeru a funkčného dorozumievania, stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii.

Všeobecné ciele:

- Zapájať sa do skupinovej činnosti, počúvanie príbehu,
- dokázať počúvať v nerecipročných situáciách, napr. rozhlas, príbehy, video,
- dokončiť vlastnú úlohu v skupine, bez intervencie učiteľa,
- potichu počúvať ostatných,
- počúvať deti a dospelých,
- pýtať sa a reagovať na otázky a komentovať to, čo sa povedalo,
- dokázať sa sústrediť na jeden zvuk, napr. hlas spomedzi iných,
- počúvať a nasledovať inštrukcie a usmernenia.
- Rozvíjať praktické používanie jazyka na dorozumievanie, a to s použitím verbálnych aj neverbálnych komunikačných prostriedkov.
- Rozvíjať slovnú zásobu, chápanie pojmov a ich používanie v komunikácii.
- Rozvíjať jazykový cit, syntaktické a morfológické pravidlá. Aplikovať ich do hovorenej i písanej podoby (podľa individuálnych schopností žiaka).
- Rozvíjať fonematické uvedomovanie, schopnosť diferencovať dištinkatívne znaky jazyka podľa individuálnych schopností žiaka.
- Rozvíjať artikulačnú obratnosť a výslovnosť.
- Rozvíjať rozprávačské schopnosti žiakov podľa individuálnych schopností.
- Rozvíjať taktilné a kinestické vnímanie.
- Rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciácia, pamäť).
- Rozvíjať priestorovú orientáciu a orientáciu v čase.
- Rozvíjať motorické schopnosti.
- Rozvíjať čitateľské a pisateľské schopnosti.
- V rámci každej komunikačnej situácie neprestajne vyžadovať používanie očného kontaktu so súčasnou verbalizáciou.

3. Proces vyučovania predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa bude realizovať na hodinách rozvíjania komunikačnej schopnosti, 2 hodiny týždenne, spolu

78 hodín ročne. Súčasťou predmetu RKS je aj Augmentatívna a alternatívna komunikácia. Náhradné a doplnkové komunikačné systémy potom používajú žiaci v bežnej komunikácii a na všetkých vyučovacích predmetoch. Odporúčame využívať systém VOKS /výmenný obrázkový komunikačný systém/ a metodiku od autoriek S. Kapáľková a L.Vencelová, ktorá nadväzuje na čiastočnú slovenskú adaptáciu práce D.B. El'konina, ktorá sa využíva na rozvíjanie fonematického uvedomovania.

4. Obsah vzdelávania

Obsah musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami dieťaťa, bez ohľadu na fyzický vek. Obsah predmetu RKS je zameraný na všetky roviny jazyka a všetky formy komunikácie.

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa prelína celým vyučovacím procesom. Témy preberané v predmete RKS by mali byť v súlade s témami preberanými najmä v predmete Slovenský jazyk a literatúra a Vecné učenie. Na hodine RKS sa učiteľ má so žiakmi zamerať na porozumenie pojmov a súvislostí a precvičovanie ich používania v komunikácii.

Obsah rozvíjania komunikačnej schopnosti v jednotlivých oblastiach:

Pragmatická rovina jazyka:

Porozumenie reči

- Komentovanie „tu a teraz“. Komentovaním všetkých činností a pomenovávaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Postupujeme od poznávania skutočných predmetov a javov k obrázkom a porozumeniu pojmov.
- Kategorizovanie pojmov podľa daných kritérií.
- Vykonávanie činností podľa komentovania a porozumenia obsahu prehovoru komunikačného partnera.

Rozvíjanie expresívnej reči

- Námetové hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť. Vo všetkých hrách kladieme dôraz na hlasné komentovanie činnosti alebo spoločné komentovanie s pomocou učiteľky. Pri hrách sa odporúča používať názorné skutočné predmety, ich miniatúry alebo primerané ilustrácie a obrázky.
- Nehovoriaci žiaci komentujú s pomocou posunkov, grafických znakov alebo iným náhradným komunikačným prostriedkom.
- Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať („zažiť ich“) a tým si upevňovať slovnú zásobu.
- Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií.
- Tvorenie jednoslovných a dvojslovných viet, slovných pomenovaní.

Rozhovor

- Jednoduchý rozhovor, striedanie role s komunikačným partnerom.
- Začiatok a ukončenie rozhovoru. Výber a udržanie témy rozhovoru.
- Výber komunikačných prostriedkov primeraných situácii a komunikačnému partnerovi.
- Odpoveď na otázku, kladenie otázok.
- Modelové hry, dramatizácia.
- **Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy**

Lexikálno-sémantická rovina jazyka

- Pomenovanie skutočných predmetov a javov alebo obrázkov.
- Kategorizovanie pojmov podľa významu s názornými príkladmi a bez nich. (Pri pomenovávaní zároveň ukazujeme na predmet alebo zároveň vykonávame pohyb a pod.)
- Rozlišovanie a porovnávanie významovo podobných a protikladných pojmov. (Názorne: reč v spojení so zrakovým alebo taktilným vnemom a pod.)
- Zovšeobecnenie pojmov
- Kľúčové slová.
- Upevňovanie významu pojmov a súvislostí zážitkovou formou.
- **Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy.**

Morfologicko-syntaktická rovina jazyka

- Nácvik ohýbania slov, nácvik predložkových väzieb a analógie primerane schopnostiam žiaka s pomocou, názorným a zážitkovým spôsobom.
- Maľované čítanie.
- Dopĺňanie a opakovanie viet.
- Odvodzovanie slov.
- Tvorba viet a súvetí.
- Rozvoj porozumenia reči.
- **Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy.**

Foneticko-fonologická rovina:

- Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti.
- Hry s nerečovými zvukmi
- Rozlišovanie zvukov reči rozlišovanie rôznych druhov zvukov (zvuky zvierat, štrnganie, búchanie, šuchot, zvonček, píšťalka a pod.), rozlišovanie intenzity a smeru prichádzajúcich zvukov.
- Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík. Hry so zmenami melódie a tempa reči. Rozlišovanie prvej hlásky v slove. Rozlišovanie dĺžky hlások a slabík.
- Cvičenia zamerané na rozvíjanie pohyblivosti hovoridiel, koordináciu pohybov a správnu výslovnosť.
- **Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy.**

Rozvíjanie rozprávačských schopností:

- Pozorovanie osôb a udalostí v okolí
- Jednoduché rozprávanie zážitku podľa obrázkov, rozprávanie podľa obrázkov, vnímanie časovej následnosti a súvislostí udalostí.
- Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami, obrázkami.

Rozvíjanie iných schopností spojených s komunikáciou:

Rozvíjať taktilné a kinestetické vnímanie

- Poznávanie predmetov a povrchov hmatom, rozvíjanie diferenciačných schopností.
- Rozvíjanie vnímania vlastných pohybov.

Rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciácia, pamäť).

- Poznávanie rôznych zvukov, rozlišovanie ich kvality, intenzity, smeru.
- Poznávanie melódie a rytmu. Cvičenia na zapamätanie melódie a rytmu, riekanky, radu slov, vety a pod.
- Cvičenia zrakovej analýzy a syntézy.
- Rozvíjanie poznávacích procesov: zachovanie, priradovanie, zoradovanie, triedenie – kategorizácia.
- Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zrková, pracovná pamäť)

Rozvíjať priestorovú orientáciu a orientáciu v čase

- Cvičenia pravoľavej orientácie (telesná schéma, rovinná orientácia).
- Serialita (návik sekvencií, postupnosti).
- Intermodalita (audiovizuálny vzťah).

Rozvíjať motorické schopnosti

- Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, grafomotoriky, fonograforytmiky.

Rozvíjať čitateľské a pisateľské schopnosti

- Pre osvojovanie čítania analyticko-syntetickou i globálnou metódou je nevyhnutné dosiahnutie určitej úrovne fonologického uvedomenia. Preto je súčasťou obsahu
- predmetu RKS aj:
- Rozvíjanie schopnosti diferencovať zvuky reči (slabiky, hlásky a ich dĺžku) hrovou formou. Diferencovanie obrázkov, symbolov alebo znakov.
- Schematické znázornenie slov.
- Rytmizovanie riekaniek a detských pesničiek.
- Rozvíjanie schopnosti orientácie v priestore a v rovine (chápanie a vyjadrenie polohy predmetu hore, dolu, v prostriedku; sledovanie a ukladanie prvkov v rade zľava doprava).
- Obrázkové (maľované) čítanie.

- Ak individuálne schopnosti žiaka nedovoľujú osvojovanie si všetkých tvarov písmen, odporúča sa čítanie a písanie len veľkých tlačенých písmen.

Odporúčané rozprávky a knihy v obsahu:

ROZPRÁVKY

Medovníková/perníková chalúpka; Červená čiapočka; O Budulínkovi; Dlhý, široký a bystrozraký; Kozliatka a vlk; Tri prasiatka; Škaredé káčatko; Koza odratá a jež; Zatúlané húsa; Pampúšik; O psíčkovi a mačičke; Rozprávka o sliepočke a kohútikovi; O rukavičke/Domček, domček kto v tebe býva; O rybárovi a zlatej rybke; Ako išlo vajce na vandrovkú; Rozprávka o repe; O Gaštankovi, čo nemal kožúšok; Čin, Čin; Janko Hráško; O dvanástich mesiačikoch; Hrnček var!; Palica, von z vreca!; Macko Uško; Tri medvede...

ROZPRÁVKOVÉ KNIŽKY

Môj macík; Moja prvá čítanka; Čo si hračky rozprávali; Utopený mesiačik; Rozprávky o zvieratkách (V. G. Sutejev)

PRÍBEHY ZO ŽIVOTA DETÍ

Janka a Danko

Autori: M. Ďuríčková, M.R. Martáková, D. Hevier, H. Zelinová, E. Gašparová, N. Tánska, M. Jančová, J. Šrámková, K. Bendová, M. Haštová, J. Pavlovič, R. Móric, E. Čepčeková

OBRÁZKOVÉ KNIŽKY

Obrázkové čítanie

Autori: V. Machaj, Z. Vlach – M. Novacký, J. Kontár, E. Vančurová, E. Weberová, I. Imro, J. Navrátil, A. Okruhlicová

RKS – knihy a rozprávky	Téma
Knihy: V lese a na čistinke Rozprávky o zvieratkách /Sutejev/: Palička pomocníčka, Príbehy Maťa a Klinčeka: Ako vyhнали diviaka Rozprávky: Palička – pomocníčka Jablko Červená čiapočka Koza rohatá a jež Domček , kto v tebe býva Pampúšik Tri medvede	Lesné zvieratá

Knihy: Rozprávky o psíčkovi a mačičke Rozprávky o zvieratkách /Sutejev/: Kuriatko a káčatko Zabavme sa s Macom Pacom Rozprávky: Rozprávka o sliepočke a kohútikovi Kuriatko a káčatko Ako išlo vajce na vandrovku O repe Maco Paco pomáha na gazdovstve Mechúrik Koščúrik Kozliatka a vlk Škaredé káčatko	Domáce zvieratá
Rozprávky: O repe Komu dáme mliečko?	Zelenina
Kniha: Rozprávky o zvieratkách /Sutejev/: Kto povedal mňau?	Zvuky zvierat
Kniha: Rok Rozprávka: Čačky hračky / Bendová/	Rok
Kniha: Rozprávky o zvieratkách /Sutejev/: Jablko O gaštankovi, čo nemal kožúšok	Jeseň
Rozprávka: O dvanástich mesiačikoch Kniha: Maco Snehuliakom Téma jar: Kniha: Dobrodružstvo s myškami Téma leto: Čačky hračky / Bendová/: Smädné kvietky Téma rodina- členovia: Rozprávky: O repe Červená čiapočka	Zima
Rozprávky: Tri prasiatka O rybárovi a zlatej rybke Dlhý, široký a bystrozraký Janko Hraško	Na poli, v lese, v záhrade
Rozprávky: Tri prasiatka	Remeslá

O rybárovi a zlatej rybke Dlhý, široký a bystrozraký Janko Hraško	
Kniha: Maco Snehuliakom: Nezvyčajný vianočný stromček	Vianoce

Témy čerpané z Vecného učiva ŠkVP

Orientácia v priestore

Širšie okolie školy

Poznávanie významných objektov v okolí školy (blízke alebo vzdialené miesto), určovanie ich polohy smerom od školy (vpravo, vľavo, blízko, ďaleko).

Ústny opis cesty do školy.

Osvojenie si názvov niektorých ulíc a námestí.

Určenie polohy mestského, obecného úradu.

Obec a jej okolie

Pozorovanie okolia obce z vyvýšeného miesta.

Členitosť krajiny v okolí obce (údolie, rovina, úbočie, kopec, pohorie).

Názvy miestnych tokov, rybníka, kopca.

Určovanie polohy vzdialenejších miest z vyvýšeného stanoviska (bližšie, ďalej).

Poznávanie názvov najbližšieho mesta, dediny.

Opis cesty do susedného mesta, dediny.

Orientácia v čase

Kalendár

Začiatok kalendárneho a školského roka.

Pomenovanie dní v týždni, mesiacov a ročných období.

Porovnávanie časových jednotiek – hodina, deň, týždeň, mesiac, rok.

Určovanie celých hodín a polhodín.

Správne určovanie časti dňa.

Kalendár prírody

Celý rok žiaci pravidelne robia záznamy o počasí.

Uvedomovanie si zmien počasia v priebehu ročných období.

Vplyv zmien teploty počas roka na život v prírode.

Pozorovanie východu a západu slnka.

Určovanie svetových strán: východ, západ, sever, juh.

Poznávanie fáz mesiaca (pribúdanie, spln, ubúdanie).

Príroda na jeseň

Zber plodov v sade, v záhrade, na poli.

Poznávanie rôznych druhov zeleniny.

Triedenie zeleniny podľa častí, pre ktoré sa pestujú (koreň, stonka, list, plod).

Poznávanie spôsobov konzervovania ovocia a zeleniny.

Domáce zvieratá

Prehľbovanie poznatkov o domácich zvieratách – mačka, pes, králik.

Poznávanie ich vzhľadu a spôsobu života.

Bližšie poznávanie kravy, ovce, kozy, koňa, kury domácej, holuba domáceho.

Význam chovu domácich zvierat.

Zdravie a choroba

Upevňovanie návykov osobnej hygieny a čistoty prostredia pre zdravie. Vonkajšie časti ľudského tela, zmyslové ústroje – zrak, sluch, starostlivosť o ne.

Poznávanie práce lekárov a zdravotných sestier na stredisku, v nemocnici.

Pohotovostná služba, lekáreň.

Pojmy: predpis a lieky.

Praktické meranie teploty.

Vyjadrovanie pocitovej nevoľnosti alebo bolesti.

Ochrana pred nákazou.

Ošetrovanie odreniny.

Príroda v zime

Poznávanie pojmov mráz, sneh, ľad.

Pozorovanie vody, snehu a ľadu za mrazu v prírode a v teplej miestnosti.

Spoločné a rozdielne vlastnosti snehu a ľadu (biely, priesvitný, hladký, tvrdý, klzký, sypký, studený, teplom sa topí).

Bezpečnosť cestnej premávky

Poznávanie základných pravidiel správania chodcov na vozovke.

Poznávanie najdôležitejších dopravných značiek pre chodcov a cyklistov.

Umiestnenie dopravných značiek.

Poznávanie dopravných prostriedkov, ktoré sa pohybujú po zemi, vo vode a vo vzduchu.

Technika a výroba

Stavba domu

Poznávanie pracovníkov, ktorí pracujú na stavbe domu.

Poznávanie a rozlišovanie stavebných materiálov (tehly, tvárnice, panely, cement, vápno, piesok).

Stroje na stavbe – miešačka, žeriav, bager, dopravný pás a akú prácu vykonávajú.

Rozlišovanie rôznych druhov budov (podľa veľkosti, počtu poschodí, spôsobu stavby, účelu).

Požiarníci

Oboznamovanie sa so zásadami bezpečnosti pri kúrení, varení a svietení.

Príčiny požiaru, hlásenie požiaru. Práca požiarnikov.

V pekárni

Poznávanie, z čoho a ako sa vyrába pečivo (múka, cesto, miesenie, kysnutie, tvarovanie, pečenie). Rozprávanie o výrobe pečiva.

Rodina a spoločnosť

Rodina a príbuzní

Poznávanie ďalších príbuzenských vzťahov: teta, strýko, bratranec, sesternica. Vedenie žiakov k chápaniu úlohy rodiny, k úcte a vážnosti vo vzťahu k rodičom.

Pracujúci

Rôzne druhy prác v poľnohospodárstve, v továrni, v obchode, na pošte, v službách, v doprave, v zdravotníctve (u obvodného lekára, u zubného lekára, v lekárni).

V obchode

Poznávanie rozdielu v spôsobe nákupu v obchode s predavačmi a v samoobsluže.

Nákup tovaru, zisťovanie ceny výrobku, požiadanie o tovar.

Hra na obchod (meranie, váženie, platenie).

Poznávanie platidiel: 1 €, 2 €, 5 €, 10 €, 20 €.

Príroda na jar a v lete

Pozorovanie práce dospelých v záhrade, v sade a na poli.

Pomenovanie vykonávaných činností, používaných nástrojov a strojov, vysvetľovanie ich použitia.

Sadenie semien, pozorovanie ich klíčenia a rastu v kútiku živej prírody alebo na záhone.

Poznanie podmienok potrebných pre správny rast rastlín (svetlo, teplo, voda).

Pozorovanie kvitnutia ovocných stromov v sade, opeľovanie kvetov hmyzom.

Spoznávanie lesa a lesných rastlín: ihličnaté a listnaté stromy, malinčie, jahody.

Oboznamovanie sa s najbežnejšími hubami.

Poznávanie niektorých jedovatých rastlín a ich plodov.

Pozorovanie života zvierat na jar a v lete (stavanie hniezd pre vtákov, liahnutie mláďat).

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Pragmatická rovina	16
Morfologicko-syntaktická rovina	12
Lexikálno-sémantická rovina	10
Rozvíjanie iných schopností žiakov spojených s komunikáciou	16
Foneticko-fonologická rovina jazyka	12
Rozvíjanie rozprávačských schopností	12

Matematika pre 3. ročník A variant

1. Charakteristika predmetu Matematika pre 3. ročník špeciálnych základných škôl, pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, vyučovacím jazykom slovenským. Žiak získava prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

2. Ciele

Všeobecné ciele:

- Využívať pri opakovaní a upevňovaní učiva matematické poznatky pri riešení problémov praxe,
- žiakov získavať pre učebnú činnosť nenásilnou, prirodzenou motiváciou,
- opakovať a prehĺbiť učivo z 2. ročníka,
- vedieť sčítat' a odčítat' prirodzené čísla v obore do 20, bez prechodu, s prechodom
- cez základ,
- vedieť riešiť jednoduché slovné úlohy,
- osvojiť si numeráciu prirodzených čísel do 20,
- osvojiť si násobenie číslom 2,
- vedieť rysovať úsečku pomocou pravítka a vyznačovať jej krajné body,
- vedieť určiť body, ktoré ležia a neležia na danej úsečke.

Ďalšie ciele:

- Využívať osvojené vedomosti v reálnom živote.

3. Proces vyučovania predmetu matematika sa bude realizovať na hodinách matematiky, 5 hodín týždenne, spolu 195 hodín aritmetiky a 22 hodín geometrie.

K tomu, aby žiak vedel sčítat'/odčítat' príklady typu $15 + 4$, $19 - 5$, má vedieť rozložiť číslo na desiatku a jednotky, má vedieť sčítat'/odčítat' jednociferné číslo a sčítat' desiatku a jednociferné číslo. Ak to žiaci zvládnu, početové výkony robia bez zápisu rozkladu.

Pri utváraní matematických poznatkov prihliadame na intelektové schopnosti žiakov, a preto sa vo väčšej miere opierame o názor a o ich manipulačnú účinnosť. K zovšeobecneniam dochádza na základe riešenia viacerých konkrétnych príkladov. Pri rozvíjaní matematickej zručnosti žiakov treba učivo precvičovať viackrát.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

ARITMETIKA

Numerácia v obore 10 až 20

Vymenovanie radu názvov čísel.

Určovanie počtu predmetov počítaním po jednej.

Čítanie a písanie číslíc.

Určovanie rádu čísel –jednotky, desiatky.

Usporiadanie čísel, porovnávanie čísel.

Zápis pomocou znakov =, <, >- číselná os.

Riešenie jednoduchých nerovníc typu $a < 20$ postupným dosadzovaním.

Riešenie jednoduchých slovných úloh na porovnávanie čísel.

Sčítanie a odčítanie v obore do 20 bez prechodu cez základ

1. Sčítanie a odčítanie v obore do 20 bez prechodu cez základ. Príklady typu:

$$10 + 7 = 17 \quad 17 - 7 = 10$$

$$13 + 4 = 17 \quad 17 - 4 = 13$$

2. Upevňovanie sčítania a odčítania v obore do 20:

- upevňovanie spojov spamäti,
- riešenie jednoduchých slovných úloh na sčítanie a odčítanie.

Sčítanie a odčítanie v obore do 20 s prechodom cez základ

1. Sčítanie a odčítanie v obore do 20 s prechodom cez základ. Príklady typu:

$$9 + 5 = 14$$

$$14 - 5 = 9$$

2. Upevňovanie sčítania a odčítania v obore do 20:

- upevňovanie pamäťového sčítania a odčítania,
- vzťahy: o n viac, o n menej,
- riešenie jednoduchých slovných úloh.

Úvod do násobenia v obore do 20

1. Znak . (krát).

2. Súčin prirodzených čísel ako opakované sčítanie.

3. Násobilka 2 – pamäťový nácvik.

GEOMETRIA

Bod, úsečka

1. Bod, vyznačovanie bodov, označovanie bodov veľkými tlačnými písmenami.

2. Úsečka, krajné body úsečky. Označovanie úsečky pomocou jej krajných bodov.

Vyznačovanie úsečky, rysovanie úsečky pomocou pravítka.

Vyznačovanie bodov, ktoré na danej úsečke ležia, neležia.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Opakovanie sčítania a odčítania v obore 0- 10.	26
Numerácia v obore 10 – 20 a počtové výkony.	25
Sčítanie a odčítanie v obore do 20 bez prechodu cez základ.	46
Sčítanie a odčítanie v obore do 20 s prechodom cez základ.	51
Úvod do násobenia v obore do 20.	25
Geometria. Bod, úsečka, rysovanie úsečky.	22

Vecné učenie pre 3. ročník A variant

1. Charakteristika predmetu Vecné učenie pre 3. ročník špeciálnych základných škôl, pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, vyučovacím jazykom slovenským. Žiak získava prostredníctvom predmetu Vecné učenie prírodovedné a spoločenskovedné poznatky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností dokázal v živote prirodzene aplikovať.

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

Prehliadť a spresniť jednoduché prírodovedné a spoločenskovedné poznatky žiakov o prírode a spoločnosti, ktoré získajú na základe pozorovania prírodných zmien počas roka a vzťahom medzi človekom a prírodou,

- upevňovať základné spoločenské, pracovné a hygienické návyky.

Hlavné ciele:

- Spresniť zručnosť žiakov orientovať sa v budove školy, jej okolí a v blízkom okolí obce,
- spresniť predstavu žiakov o roku a ročných obdobiach,
- poznať a vedieť pomenovať vybrané zvieratá a rastliny,
- učiť sa aktívne chrániť prírodu,
- oboznamovať sa s rozličnými druhmi práce dospelých,
- precvičovať pravidlá kultúrneho správania,
- naďalej u žiakov upevňovať hygienické návyky, najmä starostlivosť o osobnú čistotu,
- upevňovať pravidlá správania sa na verejnosti, riešiť jednoduché dopravné situácie.

3. Proces vyučovania Žiaci si upevňujú návyky osobnej hygieny. Učia sa o význame osobnej hygieny a čistoty prostredia pre zdravie. Udržujú čistotu prostredia a svojho odevu a obuvi. Učia sa, ako sa majú správať v zdravotnom stredisku. Ošetrujú odreniny čistením rany a priložením rýchloobväzu. Učia sa, ako sa majú správať pri čakaní na verejné dopravné prostriedky, pri nakupovaní, počas jazdy a pri vystupovaní. Riešia jednoduché dopravné situácie na cvičnej stolnej križovatke a alebo dopravnom koberci. Proces vyučovania predmetu vecné učenie sa bude realizovať na hodinách vecného učenia, 1 hodina týždenne, spolu 39 hodín ročne.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

- Orientácia v priestore.
- Orientácia v čase.
- Príroda na jeseň.
- Domáce zvieratá .
- Zdravie a choroba.
- Príroda v zime.
- Bezpečnosť cestnej premávky.
- Technika a výroba.

- Rodina a spoločnosť.
- Príroda na jar a v lete.

Orientácia v priestore

Širšie okolie školy

Poznávanie významných objektov v okolí školy (blízke alebo vzdialené miesto), určovanie ich polohy smerom od školy (vpravo, vľavo, blízko, ďaleko).

Ústny opis cesty do školy.

Osvojenie si názvov niektorých ulíc a námestí.

Určenie polohy mestského, obecného úradu.

Obec a jej okolie

Pozorovanie okolia obce z vyvýšeného miesta.

Členitosť krajiny v okolí obce (údolie, rovina, úbočie, kopec, pohorie).

Názvy miestnych tokov, rybníka, kopca.

Určovanie polohy vzdialenejších miest z vyvýšeného stanoviska (bližšie, ďalej).

Poznávanie názvov najbližšieho mesta, dediny.

Opis cesty do susedného mesta, dediny.

Orientácia v čase

Kalendár

Začiatok kalendárneho a školského roka.

Pomenovanie dní v týždni, mesiacov a ročných období.

Porovnávanie časových jednotiek – hodina, deň, týždeň, mesiac, rok.

Určovanie celých hodín a polhodín.

Správne určovanie časti dňa.

Kalendár prírody

Celý rok žiaci pravidelne robia záznamy o počasí.

Uvedomovanie si zmien počasia v priebehu ročných období.

Vplyv zmien teploty počas roka na život v prírode.

Pozorovanie východu a západu slnka.

Určovanie svetových strán: východ, západ, sever, juh.

Poznávanie fáz mesiaca (pribúdanie, spln, ubúdanie).

Príroda na jeseň

Zber plodov v sade, v záhrade, na poli.

Poznávanie rôznych druhov zeleniny.

Triedenie zeleniny podľa častí, pre ktoré sa pestujú (koreň, stonka, list, plod).

Poznávanie spôsobov konzervovania ovocia a zeleniny.

Domáce zvieratá

Prehlibovanie poznatkov o domácich zvieratách – mačka, pes, králik.

Poznávanie ich vzhľadu a spôsobu života.

Bližšie poznávanie kravy, ovce, kozy, koňa, kury domácej, holuba domáceho.

Význam chovu domácich zvierat.

Zdravie a choroba

Upevňovanie návykov osobnej hygieny a čistoty prostredia pre zdravie. Vonkajšie časti ľudského tela, zmyslové ústroje – zrak, sluch, starostlivosť o ne.

Poznávanie práce lekárov a zdravotných sestier na stredisku, v nemocnici.

Pohotovostná služba, lekáreň.

Pojmy: predpis a lieky.

Praktické meranie teploty.

Vyjadrovanie pocitovej nevoľnosti alebo bolesti.

Ochrana pred nákazou.

Ošetrovanie odreniny.

Príroda v zime

Poznávanie pojmov mráz, sneh, ľad.

Pozorovanie vody, snehu a ľadu za mrazu v prírode a v teplej miestnosti.

Spoločné a rozdielne vlastnosti snehu a ľadu (biely, priesvitný, hladký, tvrdý, klzký, sypký, studený, teplom sa topí).

Bezpečnosť cestnej premávky

Poznávanie základných pravidiel správania chodcov na vozovke.

Poznávanie najdôležitejších dopravných značiek pre chodcov a cyklistov.

Umiestnenie dopravných značiek.

Poznávanie dopravných prostriedkov, ktoré sa pohybujú po zemi, vo vode a vo vzduchu.

Technika a výroba

Stavba domu

Poznávanie pracovníkov, ktorí pracujú na stavbe domu.

Poznávanie a rozlišovanie stavebných materiálov (tehly, tvárnice, panely, cement, vápno, piesok).

Stroje na stavbe – miešačka, žeriav, bager, dopravný pás a akú prácu vykonávajú.

Rozlišovanie rôznych druhov budov (podľa veľkosti, počtu poschodí, spôsobu stavby, účelu).

Požiarnici

Oboznamovanie sa so zásadami bezpečnosti pri kúrení, varení a svietení.

Príčiny požiaru, hlásenie požiaru. Práca požiarnikov.

V pekárni

Poznávanie, z čoho a ako sa vyrába pečivo (múka, cesto, miesenie, kysnutie, tvarovanie, pečenie). Rozprávanie o výrobe pečiva.

Rodina a spoločnosť

Rodina a príbuzní

Poznávanie ďalších príbuzenských vzťahov: teta, strýko, bratranec, sesternica.

Vedenie žiakov k chápaniu úlohy rodiny, k úcte a vážnosti vo vzťahu k rodičom.

Pracujúci

Rôzne druhy prác v poľnohospodárstve, v továrni, v obchode, na pošte, v službách, v doprave, v zdravotníctve (u obvodného lekára, u zubného lekára, v lekárni).

V obchode

Poznávanie rozdielu v spôsobe nákupu v obchode s predavačmi a v samoobsluže.

Nákup tovaru, zisťovanie ceny výrobku, požiadanie o tovar.

Hra na obchod (meranie, váženie, platenie).

Poznávanie platidiel: 1 €, 2 €, 5 €, 10 €, 20 €.

Príroda na jar a v lete

Pozorovanie práce dospelých v záhrade, v sade a na poli.

Pomenovanie vykonávaných činností, používaných nástrojov a strojov, vysvetľovanie ich použitia.

Sadenie semien, pozorovanie ich klíčenia a rastu v kútiku živej prírody alebo na záhone.

Poznanie podmienok potrebných pre správny rast rastlín (svetlo, teplo, voda).

Pozorovanie kvitnutia ovocných stromov v sade, opeľovanie kvetov hmyzom.

Spoznávanie lesa a lesných rastlín: ihličnaté a listnaté stromy, malinčie, jahody.

Oboznamovanie sa s najbežnejšími hubami.

Poznávanie niektorých jedovatých rastlín a ich plodov.

Pozorovanie života zvierat na jar a v lete (stavanie hniezd pre vtákov, liahnutie mláďat).

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Orientácia v priestore. Širšie okolie školy. Obec a jej okolie.	4
Orientácia v čase. Kalendár, kalendár prírody.	4
Príroda na jeseň, domáce zvieratá.	4
Zdravie a choroba.	3
Príroda v zime.	4
Bezpečnosť cestnej premávky. Dopr. značky.	5
Technika a výroba. Stavba domu. Požiarnici. V pekárni.	5
Rodina a spoločnosť. Rodina a príbuzní. Povolania. Pracujúci. V obchode.	5
Príroda na jar a v lete. Práca na pozemku, v záhrade.	5

Etická výchova pre 3. ročník A variant

Charakteristika predmetu Etická výchova. Etická výchova pre žiakov s ľahkým mentálnym postihnutím, pomáha žiakom rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učiť pochopiť a akceptovať druhých, učíme žiakov vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba i za druhých.

Primerane vyjadrovať city, kultivovane vyjadrovať negatívne city ako hnev, vzdor, smútok. Vedeť ich k tomu, aby akceptovali city iných, spoznávali pozitívne vlastnosti svojich najbližších v rodine i v škole. Upevňujeme základy spoločenského správania a dbáme na dodržiavanie dohodnutých pravidiel správania. Precvičujeme verbálnu a neverbálnu komunikáciu u jednotlivých žiakov v závislosti od ich individuálnych schopností a miery postihnutia. Vytvárame priestor pre spontánne zapájanie žiakov do hier a činností

Cieľom etickej výchovy je vrátiť žiakom pocit dôvery, pomáha im nadobudnúť zdravé sebavedomie, učí ich vychádzať s rovesníkmi.

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

- Upevniť si základné komunikačné zručnosti a základy spoločenského správania,
- dodržiavať dohodnuté pravidlá správania,
- viesť žiakov k pozitívnym hodnotám a ich uplatneniu v bežnom živote,
- pomáhať nadobudnúť zdravé sebavedomie,
- podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností.

Hlavné ciele:

- Učiť sa primerane vyjadrovať city,
- učiť sa spoznávať pozitívne vlastnosti svojich najbližších .

Ďalšie ciele:

- Vedieť prijať kritiku aj pochvalu, vedieť odpustiť,
- vedieť poprosiť a poďakovať.

3. Proces vyučovania predmetu etická výchova sa bude realizovať na hodinách etickej výchovy 1 hodina týždenne, spolu 39 hodín ročne.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

Verbálna a neverbálna komunikácia

Otázka a prosba

- precvičovanie schopnosti klásť otázky a formulovať prosby vedúce k priateľstvu v hre alebo spoločnej činnosti.

Poďakovanie a ospravedlnenie

- precvičovanie poďakovania za splnenie vyslovenej prosby, za požičanú hračku alebo pomôcku,
- uvedomenie si chyby a vyslovenie ospravedlnenia.

Rozhovor

- prejavovanie schopnosti začať, udržiavať a ukončiť rozhovor,
- prejavovanie schopnosti ovládať svoju impulzivitu a zlepšovať sebaovládanie v rozhovore.

Počúvanie

- prejavovanie schopnosti trpezlivého počúvania, odpútanie sa od seba a sústredenie na hovoriacu osobu.

Pravda a lož

- rozlišovanie pravdy od lži, uvedomovanie si negatívnych dôsledkov lži.

Pozitívne hodnotenie seba a druhých

Pozitívne sebahodnotenie

- utváranie pozitívneho vzťahu k sebe,
- uvedomovanie si vlastných pozitívnych stránok,
- sebaovládanie,
- hry a aktivity podporujúce pozitívne sebahodnotenie.

Pozitívne hodnotenie druhých

- vyjadrenie uznania a sympatie,
- konkrétne vyjadrenie vlastností dobrého priateľa,
- odpustenie,
- uvedomenie si účinnosti pochvaly na sebe a iných,
- vyslovovanie a prijímanie pochvaly druhých,
- vyjadrovanie a prijímanie kritiky a pochvaly.

Tvorivosť v medziľudských vzťahoch

- pozorovanie,
- hry a úlohy rozvíjajúce tvorivosť,
- tvorivé riešenie každodenných situácií zo života žiakov.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Verbálna a neverbálna komunikácia.	19
Pozitívne hodnotenie seba a druhých	10
Tvorivosť v medziľudských vzťahoch	10

Náboženská výchova pre 3. ročník A,B,C variant

1. Charakteristika predmetu Náboženská výchova. Vyučovanie náboženstva je priestor, kde sa žiaci učia vytvárať si a upevňovať vzťah s Bohom, učia sa kresťanským postojom a kresťanskému životnému štýlu.

2. Cieľ:

- Objaviť rozmer lásky a vďačnosti vo vzťahu k Bohu.
- Získať vedomosti o diele stvorenia ako výsledku lásky milujúceho Otca k ľuďom.
- Spoznať život Ježiša – Božieho Syna a vnímať jeho pôsobenie na zemi ako výraz lásky Boha k ľuďom.
- Prejaviť záujem o budovanie a rozvíjanie vzťahov – prijímať a rozdávať lásku.
- Prejaviť úctu k Božiemu menu a rozvíjať osobný vzťah k Ježišovi – návyk modlitby a účasti na svätej omši.

3. Proces vyučovania predmetu náboženská výchova sa bude realizovať na hodinách náboženskej výchovy 1 hodinu týždenne, spolu 39 hodín ročne.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

Milujúci Otec k nám hovorí cez dielo stvorenia

- Svet je Božím dielom – biblický príbeh stvorenia.
- Môj postoj k dielu stvorenia – vďačnosť, správne využívanie darov prírody, ochrana prírody a jej zdrojov.
- Prejavy a postoje vďaka voči nebeskému Otcovi a jeho dielu – vlastná modlitba, kresťanský pozdrav vďaka (Pán Boh zaplat'), pokľaknutie, sedenie, státie.
- Dary prírody – vďačnosť za ne, správne využívanie.
- Obdiv a vďaka vyjadrené v modlitbe, v prežehnaní.

Milujúci Otec k nám hovorí cez Ježiša

- Zvestovanie, návšteva Panny Márie u Alžbety.
- Narodenie Ježiša.
- Obetovanie Ježiša v chráme, jeho detstvo.
- Ježišov verejný život – krst, zázraky (svadba v Káne), priateľ detí.
- Tajomstvo vykúpenia – posledná večera, krížová cesta, zmŕtvychvstanie.

Ježiš si vyberá priateľov – apoštolov

- Priatelia, spoločenstvo priateľov.
- Výber apoštolov.
- Spoločenstvo apoštolov.
- Spoločenstvo Cirkvi.

Milujúci Otec je s nami v láske Ducha Svätého

- Som Božie dieťa (krst, krstné meno, krstní rodičia).
- Život v rodine a vo farnosti (spoločná modlitba, prejavy lásky a úcty, účasť na svätej omši).
- Boží hlas v nás (svedomie, hranice dobra a zla).
- Modlitba (spontánna, každodenná).

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Milujúci Otec k nám hovorí cez dielo stvorenia	10
Milujúci Otec k nám hovorí cez Ježiša	14
Ježiš si vyberá priateľov – apoštolov	6
Milujúci Otec je s nami v láske Ducha Svätého	9

Pracovné vyučovanie pre 3. ročník A variant

1. Charakteristika predmetu Pracovné vyučovanie pre 3. ročník špeciálnych základných škôl, pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, vyučovacím jazykom slovenským, oblasť Človek a svet práce. Žiak získava prostredníctvom pracovného vyučovania základné vedomosti o materiáloch, nástrojoch a o pracovných postupoch tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností dokázal v súčasnom i budúcom praktickom živote prirodzene aplikovať.

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

- Upevňovať zručnosti získané z predchádzajúcich ročníkov,
- rešpektovať požiadavky hygieny a bezpečnosti práce,
- získavať vedomosti z rôznych pracovných činností,
- vytvárať u žiakov kladný vzťah k práci.

Hlavné ciele:

- Rozvíjať jemno-motorické zručnosti a schopnosť napodobňovania,
- pozorovaním a triedením materiálu získavať elementárne poznatky o materiáloch,
- zvládnuť základy jednoduchého pracovného postupu,
- upevňovať základné pracovné zručnosti a návyky,
- udržiavať poriadok na pracovnom mieste,
- rešpektovať požiadavky bezpečnosti práce.

Ďalšie ciele:

- Plniť základnú prípravu pre potrebu praktického života v rodine a v spoločnosti,
- pôsobiť v spolupráci s ostatnými predmetmi na harmonický rozvoj žiakov,
- priebežne po celý školský rok vykonávať práce v kútikulivej prírody.

3. Proces vyučovania predmetu pracovné vyučovanie sa bude realizovať na hodinách pracovného vyučovania, 3 hodiny týždenne, spolu 117 hodín ročne. Snažíme sa o zdokonaľovanie praktických činností, ktoré si osvojili v predchádzajúcich ročníkoch. Zameriavame sa na kombináciu rozličného materiálu, sledovanie správneho pomeru veľkosti a ladenia farieb.

Žiaci sa učia používať správne názvy nástrojov a stavebnice. V praktických činnostiach sa oboznamujú s vlastnosťami papiera a kartónu – hrúbkou, akosťou povrchu, pevnosťou, pružnosťou, vplyvom vody, nasiakavosťou. Porovnávajú rôzne druhy papiera a zostavujú si z nich zbierku.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

Sebaobslužné činnosti.

Osobná hygiena.

Prehlbovanie zdravotných a hygienických návykov.

Oboznamovanie sa s významom otužovania, vhodného obliekania podľa ročných období.

Práce v domácnosti.

Umývanie ovocia a zeleniny pred použitím.

Balenie jedla na desiatu.

Hygiena domácnosti.

Umývanie, utieranie a odkladanie riadu.

Čistenie kovových častí nábytku a bytového zariadenia.

Príprava pokrmov

Nákup najzákladnejších potravín (chlieb, pečivo, mlieko).

Nalievanie mlieka do hrnčeka.

Umývanie zemiakov.

Šitie

Odmeranie nite, navliekanie do ihly navliekačom i bez neho, robenie uzla. Šitie predným stehom na páse kartónu, látky, s vyznačenými bodmi a spojnicami. Obnítkovávací steh. Porovnávanie vlastností tkaniny a papiera.

Práce v dielni.

Práce s drobným materiálom

Zdokonaľovanie praktických činností z predchádzajúcich ročníkov.

Využívanie drievka, handričky, škatuľky, korok, bužírku, papier, špagáty, vyfúkané vajička na výrobu hračiek, ozdôb a darčiekov.

Navliekanie, skladanie mozaiky, práca s plodmi a prírodným materiálom (slama, listy, šišky, gaštany, konáriky zo stromov, ryža, plody slnečnice a iné).

Modelovanie

Miesenie, valkanie, stláčanie, pridávanie, odoberanie, ohýbanie, delenie na časti, sušenie, varenie modelovacieho materiálu, používanie formičiek.

Poznávanie vlastností rozličných materiálov, porovnávanie rozdielov medzi nimi. Výroba drobných úžitkových predmetov.

Montážne a demontážne práce

Zostavovanie jednoduchých modelov z konštrukčnej stavebnice vyrobenej z plastu (spájanie súčiastky pomocou matíc a skrutiek, rôznych typov pásikov, spojovacích dosiek) a z kartónových stavebnicových častí (rozlišovanie modelov).

Vytváranie priestorových modelov (vozík, nábytok, veža a iné).

Oboznámenie sa s jednotlivými súčasťami stavebnice a s predlohami.

Práce s papierom a kartónom

Vytrhávanie podľa jednoduchého predkresleného vzoru. Nalepovanie vytrhávaných obrazcov. Vystrihovanie podľa predkresleného jednoduchého vzoru, nalepovanie vystrihovaných obrazcov. Zostavovanie viacfarebných vzorov.

Používanie lepiaceho papiera. Natieranie papiera lepidlom a nalepovanie. Prekladanie, skladanie, stláčanie, strihanie, rezanie a meranie papiera a tenkého kartónu. (Obal na knihy, záložka, hračky, pohárik, lastovička, vrtuľa, lietadlo, maska na karneval, ozdoby.)

Pestovateľské práce.

Ošetrovanie izbových rastlín – opakovanie a prehĺbovanie činností z predchádzajúcich ročníkov.

Presádzanie izbových rastlín.

Rozmnožovanie rastlín stonkovými a listovými odrezkami (tradeskancia, pelargónia a iné).

Zisťovanie podmienok pre život rastlín porovnávaním (voda, svetlo, vzduch, teplo, pôda).

Práca s kľúčidlom (hrach, obilie, zemiaky).

Pestovanie trvaliek (pivónia, králiky, nevädze): kyprenie, pletie, polievanie.

Zbieranie liečivých rastlín podľa miestnych podmienok (správne trhanie, sušenie, uskladňovanie).

Pestovanie šalátu: sejba do debničiek, sadenie, ošetrovanie počas vegetácie, zber.

Pestovanie hrachu, reďkovky, fazule.

5. Časová dotácia:

Tematický celok	Počet hodín
Sebaobslužné činnosti.	12
Práce v domácnosti.	11
Práce s drobným materiálom.	24
Modelovanie.	13
Montážne a demontážne práce.	9
Práce s papierom a kartónom.	30
Pestovateľské práce.	18

Hudobná výchova pre 3. ročník A variant

1. Charakteristika predmetu Hudobná výchova pre 3. ročník špeciálnych základných škôl, pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, vyučovacím jazykom slovenským.

Žiaci si prostredníctvom hudobnej výchovy osvojujú piesne, inštrumentálne a vokálne skladby a hudobno-pohybové hry, ktoré v nich prebúdzajú radosť zo spevu a z počúvania hudby.

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

- Prehĺbiť základné hudobné návyky z predchádzajúcich ročníkov,
- rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a sluchovú diferenciaciu, senzomotorické schopnosti,
- uvoľňovať telesno-pohybovú a spevácku motoriku,
- rozoznávať hovorený a spievaný prejav.

Hlavné ciele:

- Osvojiť si ďalšie piesne zborovým a skupinovým spevom,
- zjednocovať kolektívny spev,
- osvojiť si základné poznatky o hudobných nástrojoch,
- prehĺbiť sluchové vnímanie a obohatiť citový život žiakov,
- oboznámiť sa so skladbami na počúvanie,
- osvojiť si na princípe detskej hry kultivovaný pohyb zladený s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Ďalšie ciele:

- Nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudby,
- podporovať spontánnu detskú kreativitu.

3. Proces vyučovania predmetu hudobná výchova sa bude realizovať na hodinách hudobnej výchovy, 1 hodina týždenne, spolu 39 hodín ročne.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

Piesne na spev žiakov:

Gúľalo sa gúľalo (ľudová), Pradú ženičky (ľudová), A tam hore na komíne (ľudová), Malí muzikanti (E. Hula), Padaj sniežik, padaj, Semafor (O. Francisci), Ej, chlapci, šuhajci (ľudová), Tancuj, tancuj (ľudová) Konvalinka (J. Matuška), Keď slniečko jasne svieti, Keď sa tá sýkorka vydávala (ľudová), Povedz biela holubička (A. Čobej), Na dvore býva sliepočka naša (J. Matuška).

Piesne na počúvanie:

Náš orchester (O. Vigotskij), Letia sane (J. Matuška), Beli že mi beli (J. Cikker), Mamička (Z. Macháček), Kúpil si pes, Pradie mačka (I. Dibák), Pomôžte mi dobré deti (A. Čobej), Lietala si lastovička (ľudová).

Počúvanie skladieb:

Zajačík, Hracie hodiny (T. Frešo), Medveď Mišo (J. Dlouhý), Let čmeliaka (N. Rimskij-Korsakov), Hymna.

Hudobno-pohybové hry:

Ty a ja (K. Ondrejka-A.Biľová), Má milá má trnku(ľudová), Šli dievčence vence viť(ľudová), Fúka vetrík(H. Šimoneková), Javorová brána(ľudová).

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Piesne na spev žiakov.	21
Piesne na počúvanie.	5
Skladby na počúvanie.	5
Hudobno-pohybové hry.	8

Výtvarná výchova pre 3. ročník A variant

1. Charakteristika predmetu Výtvarná výchova pre 3. ročník špeciálnych základných škôl, pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, vyučovacím jazykom slovenským.

Žiak získava prostredníctvom výtvarnej výchovy základné zručnosti, poznatky a výtvarné skúsenosti, prebúdza a formuje sa estetický vzťah žiaka ku skutočnosti.

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

- Upevňovať nadobudnuté zručnosti,
- rozvíjať zmyslové vnímanie, pozornosť a predstavivosť.

Hlavné ciele:

- Rozvíjať detskú predstavivosť dejovými a figurálnymi námetmi zo života detí,
- rozvíjať zmysel pre vystihnutie proporčných vzťahov,
- rozvíjať priestorovú orientáciu,
- rozvíjať elementárny zmysel pre priestor,
- napomáhať rozvíjať grafomotorické zručnosti,
- poznávať vlastnosti farby, možnosti vytvárania odtieňov,
- poznávať vlastnosti modelovacích materiálov.

Ďalšie ciele:

- Rozvíjať a pestovať zmysel pre krásu prírody a vzťah k životnému prostrediu,
- oboznamovať sa s výtvarným dielom prostredníctvom ilustrácií a reprodukcí výtvarných diel pre deti.

3. Proces vyučovania predmetu výtvarná výchova sa bude realizovať na hodinách výtvarnej výchovy, 1 hodina týždenne, spolu 39 hodín ročne.

Pri ilustráciách kníh postupujeme od jednoduchého opisu obrázka k opisu jednotlivých postáv, k vyjadreniu priestoru (vzdialenosti). Pri plošných prácach dbáme na dôsledné pokrytie plochy. Upozorňujeme deti na možnosti vytvárania odtieňov zmenou prítlaču. Využívať možnosť terapeutického pôsobenia predmetu s použitím relaxačných činností spätých s emocionálnym prežívaním žiakov.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

Výtvarné osvojovanie skutočnosti.

Tematické práce:

Námety zo života detí na základe vlastných zážitkov a rozprávania. Dejové a figurálne námety, nadväzujúce na úlohy predchádzajúcich ročníkov smerujú k rozvoju detskej predstavivosti.

Približné vystihnutie proporčných vzťahov.

Výtvarné rozprávanie.

Zobrazovanie prírodných a umelých foriem

Vyhľadávanie a výtvarné dotváranie prírodných materiálov na základe fantázie – reliéfne (odtlačky alebo odlievanie do sadry) alebo voľné útvary – napr. strašiak v poli a podobne formou kolektívnych aj samostatných prác.

Veci, ktoré slúžia človeku. Objavovanie a pozorovanie tvarov, vecí z hľadiska ich účitku a materiálu. Pokusy o kresbové a farebné vyjadrovanie tvarovo aj farebne výrazných predmetov (detské hračky, žehlička, visiaci zámok a iné).

Výtvarné hry a dekoratívne činnosti.

Hry s farbou:

Rozpíjanie, zapúšťanie do mokrého podkladu, napr. krajina, obloha. Hra s náhodou, ktorú možno využiť – dotváranie farebnej škvrny na základe predstáv a podobne. Kontrast svetlých a tmavých farieb ako výrazový prostriedok na vystihnútie nálady (kontrast svetlej a tmavej krajiny a naopak)

Poznávanie výrazových vlastností svetlej a tmavej plochy.

Rozdelenie rozlične širokých svetlých a tmavých pásov (napr. vzory na textil) rozširovaním a narastaním, nie vyplňovaním.

Priestorové vytváranie

Rozvíjanie elementárneho zmyslu pre priestor. Modelovanie jednoduchej skutočnosti a vyjadrovanie predstáv na základe fantázie (napr. rozprávkové postavy).

Rozvíjanie elementárneho zmyslu pre priestor a súvislosti s poznávaním životného prostredia. Hra s vytváraním priestoru z najbližšieho okolia dieťaťa na pieskovom stole, pieskovisku (tvarovanie kopcov, údolí, koryta rieky a pod.) s využitím stavebnicových makiet domov a stromov.

Dekoratívne práce

Pomocou jednoduchých techník tlače (odtlačky prírodnín, zvitku papiera, vyrobených tlačidiel – zemiak, guma, pokrčený papier) rozvíjať zmysel pre rytmus a tvorivé radenie prvkov.. V dekoratívnych kompozíciách môžeme využiť rôzne vystrihovačky, koláže a mozaiky.

Výtvarná kultúra.

Ukážky ilustrácií z kníh pre deti z predchádzajúceho ročníka rozširovať o ďalšie (V. Hložník, V. Gegeľová, J. Trnka, V. Bombová).

Čo vyjadrujú farby, napr. modrá (obloha, voda), červená (oheň, ruža), zelená (tráva, les), žltá (slnko, obilie) a podobne.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Výtvarné osvojovanie skutočnosti. Tematické práce.	10
Zobrazovanie prírodných a umelých foriem.	7
Výtvarné hry a dekoratívne činnosti. Hry s farbou.	6
Priestorové vytváranie.	5
Dekoratívne práce.	7
Výtvarná kultúra.	4

Telesná a športová výchova pre 3. ročník A variant

1. Charakteristika predmetu Telesná a športová výchova pre 3. ročník špeciálnych základných škôl, pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, vyučovacím jazykom slovenským. Žiak získava prostredníctvom telesnej a športovej výchovy pozitívny vzťah k pohybu, cvičeniu a športu v rámci svojich individuálnych možností a schopností a rešpektovaním jeho individuálnych osobitostí.

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

- Upevňovať základné hygienické návyky a dodržiavanie zásad bezpečnosti pri cvičení,
- dosiahnuť u žiakov optimálny telesný a pohybový rozvoj .

Hlavné ciele:

- Rozvíjať prirodzenú pohyblivosť a obratnosť žiakov,
- upevňovať základné povely a poradové cviky z nižších ročníkov,
- formovať kladné postoje k pohybovej aktivite v škole i mimo nej,
- rozvíjať telesnú zdatnosť, rýchlosť a pohybovú výkonnosť v kondičných cvičeniach,
- zmierňovať alebo odstraňovať pohybové nedostatky,
- vytvárať predpoklady k správne držaniu tela.

Ďalšie ciele:

- Podriadiť motorické, ale predovšetkým fyzické výkony, ako cieľové kategórie emocionality, t. j. pre radosť z pohybu, spolupatričnosti,
- podporovať a sústavne rozvíjať záujem o pohybovú aktivitu.

3. Proces vyučovania predmetu telesná a športová výchova sa bude realizovať na hodinách telesnej výchovy, 3 hodiny týždenne, spolu 117 hodín ročne.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

- Poradové cvičenia.
- Kondičné cvičenia.
- Prípravné cvičenia.
- Rytmická gymnastika a tanec.
- Akrobacie.
- Atletika.
- Základné činnosti športových hier, drobné pohybové hry.
- Turistika.

Poradové cvičenia

Upevnenie pasívne osvojených základných povelov z nižších ročníkov. Nástup družstva do radu, dvojradu, zástupu a dvojstupu. Obraty na mieste.

Kondičné cvičenia

Cvičenia s využitím behu

Rýchly beh do 20 m po priamej alebo slalomovej dráhe so zmenami smeru s predbiehaním a preskakovaním nízkych prekážok. Vyrvalostný beh postupne až do 12 minút podľa individuálnych možností žiakov. Beh vzad.

Cvičenia s krátkym švihadlom

Opakované preskoky znožmo, jednonož, striedavonož, so zameraním na techniku a vytrvalosť. Preťahovanie vo dvojiciach.

Cvičenia s dlhým švihadlom

Preskoky krúžiaceho švihadla.

Cvičenia s využitím lana

Preťahovanie družstiev i po rýchlom uchopení lana z rôznych polôh.

Cvičenie s plnou loptou 1-2kg

Nosenie, prenášanie guľanie a podávanie na mieste i v pohybe. Súťaživé štafety.

Cvičenie s využitím lavičky

Precvičovanie osvojených pohybových zručností a ich ďalší rozvoj na doske i kladinke lavičky (sklon lavičky 45°). Dvíhanie a nosenie lavičky.

Cvičenie na rebrinách

Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov. Zoskoky zo 4. priečky na pružnú podložku.

Cvičenie s využitím debny ako prekážky

Vystupovanie a výskoky na debnu a zoskoky na pružnú podložku.

Rýchle preskoky odrazom jednonož medzi jednotlivými dielmi debny položenými na zemi.

Cvičenie na rebríku

Vystupovanie, zostupovanie, vyliezanie a zliezanie na zvislom a šikmom rebríku.

Šplh na tyči

Šplh s prírazom. Spúšťanie na tyči rúčkovaním.

Jazda na bicykli

Nácvik pedálovania. Cvičenie rovnováhy.

Prípravné cvičenia

Prostné cvičenia jednotlivca zamerané na rozvíjanie základnej pohybovej koordinácie a techniky pohybu v kĺboch a chrbtici. Prípravné cvičenia jednotlivca s náradím – s tyčou.

Rytmická gymnastika a tanec

Rytmizovaná chôdza, beh s využitím priestoru a zmenami v tempe. Prísuný krok so zmenami v tempe. Využitie nacvičených tanečných prvkov miestnych ľudových tancov. Polkový krok.

Akrobacie

Kotúľ vpred, kotúľ vpred opakované, posledný zakončený skokom prehnuto do stoja, vzpažiť, kotúľ vpred na zvýšenej podložke (2 diely debny). Kolíska vzad z rôznych postojov a polôh, kotúľ vzad do vzporu drepmo i opakované.

Atletika

Rýchly beh na 30-50 metrov s preskakovaním nízkych (20cm) pravidelne rozostavaných prekážok. Vytrvalostný beh do 12 minút. Skok do diaľky skrčmo z rozbehu. Hod loptičkou do diaľky a na cieľ.

Základné činnosti športových hier

Precvičovanie osvojených pohybových zručností z nižších ročníkov v zmenených náročnejších podmienkach. Podávanie lopty na mieste i v pohybe.

Dribling v pohybe pravou i ľavou rukou, prihrávky obojruč trčením na mieste v dvojiciach alebo oproti stene, odbitie lopty obojruč o zem na mieste a prihrávka obojruč trčením v dvojiciach.

Drobné pohybové hry

Formovanie kladných vlastností. Loptové hry zamerané na hádzanie, chytanie a hry spojené s rýchlym behom.

Hry na snehu, na ľade.

Turistika

Chôdza a beh v teréne k cieľu vzdialenému 1,5 km. Prekonávanie terénnych prekážok. Vybíhanie a zbíhanie krátkeho svahu. Preliezanie a podliezanie prekážky. Cvičenie rovnováhy na prírodných prekážkach. Dvíhanie a nosenie ľahkých predmetov. Hádzanie, vrhanie predmetu do diaľky, do výšky, na cieľ. Preťahovanie vo dvojiciach a pretláčanie v skupinách.

Odporúčame predplaveckú prípravu na osvojenie si základných plaveckých pohybových zručností (podľa podmienok školy).

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Poradové cvičenia.	6
Kondičné cvičenia.	42
Prípravné cvičenia	9
Rytmická gymnastika a tanec	12
Akrobacie	8
Atletika	12
Turistika	6
Zákl. činnosti športových hier, drobné pohybové hry	22

UČEBNÉ OSNOVY PRE 3. ROČNÍK – VARIANT B

Slovenský jazyk a literatúra pre 3. ročník B variant

1. Charakteristika predmetu Slovenský jazyk a literatúra pre 3. ročník

špeciálnych základných škôl, pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia, vyučovacím jazykom slovenským.

Žiak získava prostredníctvom slovenského jazyka a literatúry zručnosti potrebné na získavanie informácií a na ich výmenu v sociálnom kontakte, čo má výrazný podiel na celkovej socializácii dieťaťa.

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

- Vedieť sa sústrediť na usmernený výkon spojený s miestom a časom určeným pre predmet čítanie.

Hlavné ciele:

- Vytvárať zručnosť a návyk prakticky a prehľadne si usporiadať pracovné miesto a potreby na lavici pri čítaní a písaní,
- vedieť čítať dvojslabičné slová,
- vedieť čítať jednoduché vety,
- spresňovať správnu výslovnosť žiakov,
- učiť sa počúvať a vnímať krátky príbeh alebo rozprávku.

Ďalšie ciele:

- Upútať žiaka pri nácviku pozornosti a samotnom vyučovaní čítania témami jemu blízkymi, ktorých použitie môže slúžiť ako motivácia, či odmena.

3. Proces vyučovania predmetu slovenský jazyk a literatúra sa bude realizovať na hodinách slovenského jazyka a literatúry, 3 hodiny týždenne, spolu 117 hodín ročne. Pri všetkých písmenách postupujeme tak, že najprv vyvodíme hlásku a písmeno za pomoci riekanky a obrázkov. Pri vyvodzovaní jednotlivých hlások a písmen vytvárame vizuálnu, akustickú a artikulačnú väzbu. Žiakov pripravujeme na čítanie slov včlenením prvej alebo poslednej hlásky do vysloveného slova. Učíme ich rozlišovať krátke a dlhé slabiky.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

- Čítanie tlačených písmen, slabík a slov vyvedených v druhom ročníku.
- Čítanie písaných písmen a slabík nacvičovaných v písaní v druhom ročníku.
- Postupné osvojovanie veľkých a malých písmen: o, O, v, V, u, U, t, T, p, P.
- Čítanie otvorených slabík z osvojených písmen.
- Nácvik čítania zatvorených slabík (im, et, it, op, pil, tam, lep).
- Čítanie dvojslabičných slov z otvorených slabík.
- Čítanie jednoduchých viet.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Opakovanie prebraných písmen, slabík, slov.	9
Hlávky a písmená: o, O, v, V, u, U, t, T, p, P.	36
Čítanie otvorených slabík z osvojených písmen.	17
Nácvik čítania zatvorených slabík (im, et, it, op, pil, tam, lep).	20
Čítanie dvojslabičných slov zložených z otvorených slabík.	19
Čítanie jednoduchých viet.	16

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti pre 3. ročník B variant

1. Charakteristika predmetu Rozvíjanie komunikačnej schopnosti pre 3. ročník špeciálnych základných škôl, pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia, vyučovacím jazykom slovenským.

Prostredníctvom predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa u žiakov rozširuje funkčná komunikácia v kategóriách: žiadanie osobných potrieb, informácií, vyjadrovanie pocitov, komentovanie, reakcie na správanie iných ľudí, vyjadrovanie prosociálnych postojov.

2. Cieľ:

Hlavný cieľ:

- Podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k realizácii určitého komunikačného zámeru a funkčného dorozumievania, stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii.

Všeobecné ciele:

- Zapájať sa do skupinovej činnosti, počúvanie príbehu,
- dokázať počúvať v nerecipročných situáciách, napr. rozhlas, príbehy, video,
- dokončiť vlastnú úlohu v skupine, bez intervencie učiteľa,
- potichu počúvať ostatných,
- počúvať deti a dospelých,
- pýtať sa a reagovať na otázky a komentovať to, čo sa povedalo,
- dokázať sa sústrediť na jeden zvuk, napr. hlas spomedzi iných,
- počúvať a nasledovať inštrukcie a usmernenia.
- Rozvíjať praktické používanie jazyka na dorozumievanie, a to s použitím verbálnych aj neverbálnych komunikačných prostriedkov.
- Rozvíjať slovnú zásobu, chápanie pojmov a ich používanie v komunikácii.
- Rozvíjať jazykový cit, syntaktické a morfológické pravidlá. Aplikovať ich do hovorenej i písanej podoby (podľa individuálnych schopností žiaka).
- Rozvíjať fonematické uvedomovanie, schopnosť diferencovať dištinkatívne znaky jazyka podľa individuálnych schopností žiaka.
- Rozvíjať artikulačnú obratnosť a výslovnosť.
- Rozvíjať rozprávačské schopnosti žiakov podľa individuálnych schopností.
- Rozvíjať taktilné a kinestické vnímanie.
- Rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciácia, pamäť).
- Rozvíjať priestorovú orientáciu a orientáciu v čase.
- Rozvíjať motorické schopnosti.
- Rozvíjať čitateľské a pisateľské schopnosti.
- V rámci každej komunikačnej situácie neprestajne vyžadovať používanie očného kontaktu so súčasnou verbalizáciou.

3. Proces vyučovania predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa bude realizovať na hodinách rozvíjania komunikačnej schopnosti, 4 hodiny týždenne, spolu

156 hodín ročne. Súčasťou predmetu RKS je aj Augmentatívna a alternatívna komunikácia. Náhradné a doplnkové komunikačné systémy potom používajú žiaci v bežnej komunikácii a na všetkých vyučovacích predmetoch. Odporúčame využívať systém VOKS /výmenný obrázkový komunikačný systém/ a metodiku od autoriek S. Kapáliková a L.Vencelová, ktorá nadväzuje na čiastočnú slovenskú adaptáciu práce D.B. El'konina, ktorá sa využíva na rozvíjanie fonematického uvedomovania.

4. Obsah vzdelávania

Obsah musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami dieťaťa, bez ohľadu na fyzický vek. Obsah predmetu RKS je zameraný na všetky roviny jazyka a všetky formy komunikácie.

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa prelína celým vyučovacím procesom. Témy preberané v predmete RKS by mali byť v súlade s témami preberanými najmä v predmete Slovenský jazyk a literatúra a Vecné učenie. Na hodine RKS sa učiteľ má so žiakmi zamerať na porozumenie pojmov a súvislostí a precvičovanie ich používania v komunikácii.

Obsah rozvíjania komunikačnej schopnosti v jednotlivých oblastiach:

Pragmatická rovina jazyka:

Porozumenie reči

- Komentovanie „tu a teraz“. Komentovaním všetkých činností a pomenovávaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Postupujeme od poznávania skutočných predmetov a javov k obrázkom a porozumeniu pojmov.
- Kategorizovanie pojmov podľa daných kritérií.
- Vykonávanie činností podľa komentovania a porozumenia obsahu prehovoru komunikačného partnera.

Rozvíjanie expresívnej reči

- Námetové hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť. Vo všetkých hrách kladieme dôraz na hlasné komentovanie činnosti alebo spoločné komentovanie s pomocou učiteľky. Pri hrách sa odporúča používať názorné skutočné predmety, ich miniatúry alebo primerané ilustrácie a obrázky.
- Nehovoriaci žiaci komentujú s pomocou posunkov, grafických znakov alebo iným náhradným komunikačným prostriedkom.
- Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať („zažiť ich“) a tým si upevňovať slovnú zásobu.
- Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií.
- Tvorenie jednoslovných a dvojslovných viet, slovných pomenovaní.

Rozhovor

- Jednoduchý rozhovor, striedanie role s komunikačným partnerom.
- Začiatok a ukončenie rozhovoru. Výber a udržanie témy rozhovoru.
- Výber komunikačných prostriedkov primeraných situácii a komunikačnému partnerovi. Odpoveď na otázku, kladenie otázok.
- Modelové hry, dramatizácia.
- **Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy**

Lexikálno-sémantická rovina jazyka

- Pomenovanie skutočných predmetov a javov alebo obrázkov.
- Kategorizovanie pojmov podľa významu s názornými príkladmi a bez nich. (Pri pomenovávaní zároveň ukazujeme na predmet alebo zároveň vykonávame pohyb a pod.)
- Rozlišovanie a porovnávanie významovo podobných a protikladných pojmov. (Názorne: reč v spojení so zrakovým alebo taktilným vnemom a pod.)
- Zovšeobecnenie pojmov
- Kľúčové slová.
- Upevňovanie významu pojmov a súvislostí zážitkovou formou.
- **Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy.**

Morfologicko-syntaktická rovina jazyka

- Nácvik ohýbania slov, nácvik predložkových väzieb a analógie primerane schopnostiam žiaka s pomocou, názorným a zážitkovým spôsobom.
- Maľované čítanie.
- Dopĺňanie a opakovanie viet.
- Odvodzovanie slov.
- Tvorba viet a súvetí.
- Rozvoj porozumenia reči.

Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy.

Foneticko-fonologická rovina:

- Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti.
- Hry s nerečovými zvukmi
- Rozlišovanie zvukov reči rozlišovanie rôznych druhov zvukov (zvuky zvierat, štrnganie, búchanie, šuchot, zvonček, píšťalka a pod.), rozlišovanie intenzity a smeru prichádzajúcich zvukov.
- Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík. Hry so zmenami melódie a tempa reči. Rozlišovanie prvej hlásky v slove. Rozlišovanie dĺžky hlások a slabík.
- Cvičenia zamerané na rozvíjanie pohyblivosti hovoridiel, koordináciu pohybov a správnu výslovnosť.
- **Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy.**

Rozvíjanie rozprávačských schopností:

- Pozorovanie osôb a udalostí v okolí.
- Jednoduché rozprávanie zážitku podľa obrázkov, rozprávanie podľa obrázkov, vnímanie časovej následnosti a súvislostí udalostí.
- Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami, obrázkami.

Rozvíjanie iných schopností spojených s komunikáciou:

Rozvíjať taktilné a kinestetické vnímanie

- Poznávanie predmetov a povrchov hmatom, rozvíjanie diferenciačných schopností.
- Rozvíjanie vnímania vlastných pohybov.

Rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciácia, pamäť).

- Poznávanie rôznych zvukov, rozlišovanie ich kvality, intenzity, smeru.
- Poznávanie melódie a rytmu. Cvičenia na zapamätanie melódie a rytmu, riekanky, radu slov, vety a pod.
- Cvičenia zrakovej analýzy a syntézy.
- Rozvíjanie poznávacích procesov: zachovanie, priradovanie, zoradovanie, triedenie – kategorizácia.
- Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zraková, pracovná pamäť)

Rozvíjať priestorovú orientáciu a orientáciu v čase

- Cvičenia pravoľavej orientácie (telesná schéma, rovinná orientácia).
- Serialita (nácvik sekvencií, postupnosti).
- Intermodalita (audiovizuálny vzťah).

Rozvíjať motorické schopnosti

- Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, grafomotoriky, fonograforytmiky.

Rozvíjať čitateľské a pisateľské schopnosti

- Pre osvojovanie čítania analyticko-syntetickou i globálnou metódou je nevyhnutné dosiahnutie určitej úrovne fonologického uvedomenia. Preto je súčasťou obsahu
- predmetu RKS aj:
- Rozvíjanie schopnosti diferencovať zvuky reči (slabiky, hlásky a ich dĺžku) hrovou formou. Diferencovanie obrázkov, symbolov alebo znakov.
- Schematické znázornenie slov.
- Rytmizovanie riekaniek a detských pesničiek.
- Rozvíjanie schopnosti orientácie v priestore a v rovine (chápanie a vyjadrenie polohy predmetu hore, dolu, v prostriedku; sledovanie a ukladanie prvkov v rade zľava doprava).
- Obrázkové (maľované) čítanie.

- Ak individuálne schopnosti žiaka nedovoľujú osvojovanie si všetkých tvarov písmen, odporúča sa čítanie a písanie len veľkých tlačенých písmen.

Odporúčané rozprávky a knihy v obsahu:

ROZPRÁVKY

Medovníková/perníková chalúpka; Červená čiapočka; O Budulínkovi; Dlhý, široký a bystrozraký; Kozliatka a vlk; Tri prasiatka; Škaredé káčatko; Koza odratá a jež; Zatúlané húsa; Pampúšik; O psíčkovi a mačičke; Rozprávka o sliepočke a kohútikovi; O rukavičke/Domček, domček kto v tebe býva; O rybárovi a zlatej rybke; Ako išlo vajce na vandrovkú; Rozprávka o repe; O Gaštankovi, čo nemal kožúšok; Čin, Čin; Janko Hráško; O dvanástich mesiačikoch; Hrnček var!; Palica, von z vreca!; Macko Uško; Tri medvede...

ROZPRÁVKOVÉ KNIŽKY

Môj macík; Moja prvá čítanka; Čo si hračky rozprávali; Utopený mesiačik; Rozprávky o zvieratkách (V. G. Sutejev)

PRÍBEHY ZO ŽIVOTA DETÍ

Janka a Danka

Autori: M. Ďuríčková, M.R. Martáková, D. Hevier, H. Zelinová, E. Gašparová, N. Tánska, M. Jančová, J. Šrámková, K. Bendová, M. Haštová, J. Pavlovič, R. Mórica, E. Čepčeková

OBRÁZKOVÉ KNIŽKY

Obrázkové čítanie

Autori: V. Machaj, Z. Vlach – M. Novacký, J. Kontár, E. Vančurová, E. Weberová, I. Imro, J. Navrátil, A. Okruhlicová

Náročnosť odporúčaných tém sa bude prispôsobovať danému ročníku a individuálnym schopnostiam žiaka.

RKS – knihy a rozprávky	Téma
Knihy: V lese a na čistinke Rozprávky o zvieratkách /Sutejev/: Palička pomocníčka, Príbehy Maťa a Klinčeka: Ako vyhnali diviaka Rozprávky: Palička – pomocníčka Jablko Červená čiapočka Koza rohatá a jež	Lesné zvieratá

Domček , kto v tebe býva Pampúšik Tri medvede	
Knihy: Rozprávky o psíčkovi a mačičke Rozprávky o zvieratkách /Sutejev/: Kuriatko a káčatko Zabavme sa s Macom Pacom Rozprávky: Rozprávka o sliepočke a kohútikovi Kuriatko a káčatko Ako išlo vajce na vandrovk O repe Maco Paco pomáha na gazdovstve Mechúrik Koščúrik Kozliatka a vlk Škaredé káčatko	Domáce zvieratá
Rozprávky: O repe Komu dáme mliečko?	Zelenina
Kniha: Rozprávky o zvieratkách /Sutejev/: Kto povedal mňau?	Zvuky zvierat
Kniha: Rok Rozprávka: Čačky hračky / Bendová/	Rok
Kniha: Rozprávky o zvieratkách /Sutejev/: Jablko O gaštankovi, čo nemal kožúšok	Jeseň
Rozprávka: O dvanástich mesiačikoch Kniha: Maco Snehuliakom Téma jar: Kniha: Dobrodružstvo s myškami Téma leto: Čačky hračky / Bendová/: Smädné kvietky Téma rodina- členovia: Rozprávky: O repe Červená čiapočka	Zima
Rozprávky: Tri prasiatka O rybárovi a zlatej rybke Dlhý, široký a bystrozraký	Na poli, v lese, v záhrade

Janko Hraško	
Rozprávky: Tri prasiatka O rybárovi a zlatej rybke Dlhý, široký a bystrozraký Janko Hraško	Remeslá
Kniha: Maco Snehuliakom: Nezvyčajný vianočný stromček	Vianoce

Témy z Vecného učenia ŠKVP

Trieda, škola a okolie školy

Upevnenie spoločenských návykov – predstavenie sa, pozdravenie, prosba a poďakovanie.

Poznávanie mena priezviska svojho učiteľa, mená spolužiakov, označenie triedy.

Pomenovanie zariadenia triedy, pomenovanie školských potrieb.

Rozlišovanie vyučovacej hodiny a prestávky.

Osvojovanie návyku ticho a si sadieť a vstávať, hlásiť sa o slovo, usporiadať si pomôcky, udržiavať poriadok v lavici.

Orientácia v budove školy – umiestnenie triedy, šatne, telocvične, jedálne, toalety.

Poznávanie najbližšieho okolia školy podľa miestnych podmienok.

Orientácia v čase

Porozumieť časovým údajom deň – noc, ráno poludnie – večer, teraz – potom neskôr, dnes – zajtra. Určovanie dní v týždni. Pracovné dni, voľné dni. Kalendár.

Príroda

Pozorovanie zmien v prírode, zmeny počasia. Kalendár prírody.

Utvrdzovanie základných pojmov: teplo, zima, mráz, slnko, vietor, dážď, sneh, ľad s použitím obrázkov.

Pomenovanie ročných období s použitím obrázkov. Spresňovanie predstavy o ročných obdobiach.

Zvieratá v prírode

Pomenovanie zvierat a ich triedenie. Poznávanie zvierat v skutočnosti, na obrázku, CD a video.

Ďalšie domáce zvieratá: kačka, morka.

Ďalšie voľne žijúce zvieratá: bažant, žaba.

Vtáky a hmyz: vrana, vrabec, osa.

Počúvanie krátkych poviedok o zvieratkách.

Rastliny v prírode

Rozlišovanie pojmov kvet, strom, ker. Poznávanie rastlín.

Ďalšie kvety: narcis, púpava.

Ďalšie stromy: višňa, orech, poznávanie ich plodov.
Záhradné kry: ríbezle, egreše, vinič hroznorodý.

Starostlivosť o zdravie

Poznávanie a pomenovanie jednotlivých častí ľudského tela: hlava, krk, trup, ruky, nohy.

Poznávanie častí tváre: oči, nos, ústa, uši, jazyk, zuby, vlasy.

Ruka: dlaň, prsty, palec.

Osobná hygiena: umývanie rúk pred jedlom, po použití WC, čistenie zubov, česanie, čistenie nosa.

Umývanie ovocia a zeleniny pred konzumáciou.

Jedovaté rastliny, huby. Ochrana pred otravou.

Bezpečnosť cestnej premávky

Bezpečnosť chodcov. Chôdza po chodníku. Bezpečné prechádzanie vozovky.

Semafor: červená – stoj, zelená – choď. Dopravná značka: prechod pre chodcov.

Bezpečnosť pri hrách, výletoch a kúpaní.

Obchod

Rozoznávanie obchodov podľa zamerania, poznávanie nápisov na obchode – globálnou metódou.

Hra na obchod. Poznávanie a pomenovanie tovaru: ovocie, zelenina, chlieb, pečivo, mlieko, mäso, saláma, vajcia. Pojem peniaze, rozoznávanie mincí 1 €, 2 €. Poznávanie bankovky 5 €.

Pravidlá správania sa v obchode.

Domov a rodina

Najbližší príbuzní – stará mama, starý otec, strýko, teta.

Náš byt. Pomenovanie častí bytu – kuchyňa, detská izba, obývačka, kúpeľňa, WC, balkón.

Kuchyňa – vybavenie kuchyne kuchynským riadom.

Praktická manipulácia s predmetmi a obrázkami predmetov.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Pragmatická rovina	30
Morfologicko-syntaktická rovina	26
Lexikálno-sémantická rovina	30
Rozvíjanie iných schopností žiakov spojených s komunikáciou	20
Foneticko-fonologická rovina jazyka	20
Rozvíjanie rozprávačských schopností	30

Rozvíjanie grafomotorických zručností pre 3. ročník B variant

1. Charakteristika predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností pre 3. ročník špeciálnych základných škôl, pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia, vyučovacím jazykom slovenským. Prostredníctvom predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa u žiakov rozvíjajú a upevňujú grafomotorické zručnosti potrebné na písanie.

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

- Rozvíjať jemnú motoriku a grafomotoriku.

Hlavné ciele:

- vytvárať návyk prakticky si usporiadať potreby na lavici pri písaní,
- vytvárať zručnosť písať s príslušnými, pracovnými, hygienickými a estetickými návykmi,
- spresňovať správny tvar písaného a tlačeného písmena,
- vytvárať návyk správneho sedenia pri písaní,
- upevňovať návyk správneho držania písacích potrieb,
- zvládnuť prípravné cviky na písanie.

Ďalšie ciele:

- Využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie.

3. Proces vyučovania predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa bude realizovať na hodinách rozvíjania grafomotorických zručností, 2 hodiny týždenne, spolu 78 hodín ročne. Pri písaní je možné využívať rytmické riekanky, prípadne hudobný sprievod. Nacvičené prvky stále opakujeme s použitím inej motivácie a iných písacích potrieb. Zaraďujeme cvičenia na uvoľňovanie ruky, odstránenie nesprávneho, krčovitého držania písacích potrieb a prílišného tlaku na podložku.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

- Postupný nácvik písmen **a, o, p, t, v, u**.
- Písanie slabík z osvojených písmen jednoduchými spájacími ťahmi.
- Nácvik uvoľneného, plynulého pohybu.
- Zmenšovanie a spresňovanie tvaru písaného písmena.
- Nácvik písania tlačeného písma.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Postupný nácvik písmen a, o, p, t, v, u	25
Písanie slabík z osvojených písmen jednoduchými spájacími ťahmi	20
Nácvik uvoľneného, plynulého pohybu	10
Zmenšovanie a spresňovanie tvaru písaného písmena	11
Nácvik písania tlačeneho písmena	12

Matematika pre 3. ročník B variant

1. Charakteristika predmetu Matematika pre 3. ročník špeciálnych základných škôl, pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia, vyučovacím jazykom slovenským. Žiak získava prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

- Časovú potrebu a množstvo obsahu učiva prispôsobovať individuálnym schopnostiam žiaka,
- rozvíjať schopnosť triediť predmety a činnosti podľa určitých kritérií.

Hlavné ciele:

- Utvárať predstavy o číslach,
- Porovnávať a triediť činnosti každodenného života, predmety, vlastnosti,
- podľa určitých kritérií,
- osvojiť si základné prvky numerácie v obore prirodzených čísel do 5,
- osvojiť si základné početné výkony v obore prirodzených čísel do 5,
- osvojiť si základné prvky numerácie a početné výkony s číslom 0,
- utvrdiť osvojiť si základné geometrické predstavy.

Ďalšie ciele:

- Využívať osvojené učivo v čo najväčšej miere v praktickom živote.

3. PROCES vyučovania predmetu matematika sa bude realizovať na hodinách matematiky, 3 hodiny týždenne, spolu 117 hodín ročne.

Žiaci sa učia triediť predmety, tvoriť skupinu predmetov podľa určeného znaku, zoraďovať predmety podľa pokynov.

Osvojujú si numeráciu a početné výkony v obore do 5 a početné výkony s číslom 0. Nácvik určovania počtu predmetov realizujeme počítaním po jednej. Početné výkony sčítania a odčítania nacvičujeme oddelene a v závere každého oboru precvičujeme spoje sčítania a odčítania spoločne. Učia sa riešiť slovné príklady. Rozpoznávajú a pomenúvajú rovinné útvary kruh, štvorec, trojuholník.

4. OBSAH vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

Porovnávanie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Triedenie predmetov podľa vlastností, vytváranie skupiny predmetov.

Vzťahy: viac-menej, patrí - nepatrí, dlhý - krátky, pred - za, hneď pred - hneď za.

Triedenie a porovnávanie rovinných útvarov: kruh, štvorec, trojuholník, priradenie názvu.

Číslo 5. Číselný rad. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.

Priradenie predmetov k číslu 5. Čítanie a písanie číslu 5. Znázorňovanie čísla 5.

Porovnávanie čísel 1, 2, 3, 4, 5. Znaky $<$, $>$, $=$.

Sčítanie v obore do 5. Zápis príkladov sčítania. Znázorňovanie príkladov sčítania.

Riešenie slovných príkladov na sčítanie.

Odčítanie v obore do 5. Zápis príkladov odčítania. Znázorňovanie príkladov odčítania.

Rozklad čísla 5.

Riešenie slovných príkladov.

Mince 1 €, 2 €. Bankovka 5 €.

Číslo 0. Číselný rad 0 – 5. Určovanie a vyznačovanie počtu predmetov.

Čítanie a písanie čísllice 0.

Porovnávanie čísel 0 – 5. Znak <, >, =.

Sčítanie s číslom 0. Znázorňovanie príkladov sčítania.

Rozklad čísla v obore do 5.

Slovné príklady na sčítanie.

Odčítanie s číslom 0. Znázorňovanie príkladov odčítania.

Slovné príklady na odčítanie.

Numerácia č. 5 a počtové výkony.

Numerácia č. 0 a počtové výkony.

Pamäťový nácvik príkladov sčítania a odčítania.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Porovnávanie predmetov podľa vlastností.	8
Vzťahy: viac-menej, patrí - nepatrí, dlhý - krátky, pred - za, hneď pred - hneď za.	12
Numerácia č. 5 a počtové výkony. Rozklad č. 5.	22
Porovnávanie čísel 1, 2, 3, 4, 5. Znak <, =, >.	19
Triedenie a porovnávanie rovinných útvarov.	10
Numerácia č.0 a počtové výkony. Porovnávanie čísel 0-5.	16
Riešenie slovných príkladov	13
Pamäťový nácvik príkladov sčítania a odčítania.	17

Vecné učenie pre 3. ročník B variant

1. Charakteristika predmetu Vecné učenie pre 3. ročník špeciálnych základných škôl, pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia, vyučovacím jazykom slovenským.

Žiaci získavajú prostredníctvom predmetu vecné učenie základné poznatky o prírode a spoločnosti z ich najbližšieho okolia, oboznamujú sa a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vyjadrovať ich akýmkoľvek spôsobom prijateľným pre žiakov s mentálnym postihnutím.

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

- viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí,
- osvojiť si elementárne zásady osobnej hygieny a základy kultúrneho správania.

Hlavné ciele:

- utvrdiť si jednoduché priestorové pojmy a vzťahy,
- vedieť sa orientovať v najbližšom okolí školy,
- osvojiť si základné pojmy súvisiace s ročnými obdobiami a orientáciou v čase,
- osvojiť si elementárne zásady osobnej hygieny,
- osvojovať si základy kultúrneho správania,
- poznať niektoré ďalšie rastliny a zvieratá miestnej oblasti,
- vedieť šetrne zaobchádzať s pomôckami, nepoškodzovať zariadenie triedy.

Ďalšie ciele:

- chápať význam vecí, ich vlastností, vzájomné vzťahy a súvislosti medzi nimi.

3. Proces vyučovania Učivo je usporiadané tak, aby nadväzovalo na poznatky z druhého ročníka a tie sa u žiakov upevnili. V učive o zvieratách a rastlinách v prírode najprv upevníme učivo z druhého ročníka, a až potom preberáme nové učivo. Žiakov vedieme k osvojeniu si základných hygienických, pracovných a spoločenských návykov. Na základe pozorovania zmien v živote rastlín, zvierat a ľudí sa spresňuje predstava žiakov o roku a ročných obdobiach. V hre na obchod sa učia správaniu pri nakupovaní. Zmyslovým vnímaním a činnosťou s jednoduchými prírodninami alebo s ich modelmi s vyobrazenými materiálmi sa žiaci učia chápať význam vecí, ich vlastností, vzájomné vzťahy a súvislosti medzi nimi. Proces vyučovania predmetu vecné učenie sa bude realizovať na hodinách vecného učenia, 2 hodiny týždenne, spolu 78 hodín ročne.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

Trieda, škola a okolie školy.

Orientácia v čase.

Príroda.

Starostlivosť o zdravie.

Bezpečnosť cestnej premávky.
Obchod.
Domov a rodina.

Trieda, škola a okolie školy

Upevnenie spoločenských návykov – predstavenie sa, pozdravenie, prosba a poďakovanie.
Poznávanie mena priezviska svojho učiteľa, mená spolužiakov, označenie triedy.
Pomenovanie zariadenia triedy, pomenovanie školských potrieb.
Rozlišovanie vyučovacej hodiny a prestávky.
Osvojovanie návyku ticho a si sadieť a vstávať, hlásiť sa o slovo, usporiadať si pomôcky, udržiavať poriadok v lavici.
Orientácia v budove školy – umiestnenie triedy, šatne, telocvične, jedálne, toalety.
Poznávanie najbližšieho okolia školy podľa miestnych podmienok.

Orientácia v čase

Porozumieť časovým údajom deň – noc, ráno poludnie – večer, teraz – potom neskôr, dnes – zajtra. Určovanie dní v týždni. Pracovné dni, voľné dni. Kalendár.

Príroda

Pozorovanie zmien v prírode, zmeny počasia. Kalendár prírody.
Utvrdzovanie základných pojmov: teplo, zima, mráz, slnko, vietor, dážď, sneh, ľad s použitím obrázkov.
Pomenovanie ročných období s použitím obrázkov. Spresňovanie predstavy o ročných obdobiach.

Zvieratá v prírode

Pomenovanie zvierat a ich triedenie. Poznávanie zvierat v skutočnosti, na obrázku, CD a video.
Ďalšie domáce zvieratá: kačka, morka.
Ďalšie voľne žijúce zvieratá: bažant, žaba.
Vtáky a hmyz: vrana, vrabec, osa.
Počúvanie krátkych poviedok o zvieratkách.

Rastliny v prírode

Rozlišovanie pojmov kvet, strom, ker. Poznávanie rastlín.
Ďalšie kvety: narcis, púpava.
Ďalšie stromy: višňa, orech, poznávanie ich plodov.
Záhradné kry: ríbezle, egreše, vinič hroznorodý.

Starostlivosť o zdravie

Poznávanie a pomenovanie jednotlivých častí ľudského tela: hlava, krk, trup, ruky, nohy.
Poznávanie častí tváre: oči, nos, ústa, uši, jazyk, zuby, vlasy.
Ruka: dlaň, prsty, palec.

Osobná hygiena: umývanie rúk pred jedlom, po použití WC, čistenie zubov, česanie, čistenie nosa.

Umývanie ovocia a zeleniny pred konzumáciou.

Jedovaté rastliny, huby. Ochrana pred otravou.

Bezpečnosť cestnej premávky

Bezpečnosť chodcov. Chôdza po chodníku. Bezpečné prechádzanie vozovky.

Semafor: červená – stoj, zelená – choď. Dopravná značka: prechod pre chodcov.

Bezpečnosť pri hrách, výletoch a kúpaní.

Obchod

Rozoznávanie obchodov podľa zamerania, poznávanie nápisov na obchode – globálnou metódou.

Hra na obchod. Poznávanie a pomenovanie tovaru: ovocie, zelenina, chlieb, pečivo, mlieko, mäso, saláma, vajcia. Pojem peniaze, rozoznávanie mincí 1 €, 2 €.

Poznávanie bankovky 5 €.

Pravidlá správania sa v obchode.

Domov a rodina

Najbližší príbuzní – stará mama, starý otec, strýko, teta.

Náš byt. Pomenovanie častí bytu – kuchyňa, detská izba, obývačka, kúpeľňa, WC, balkón.

Kuchyňa – vybavenie kuchyne kuchynským riadom.

Praktická manipulácia s predmetmi a obrázkami predmetov.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Trieda, škola a okolie školy.	6
Orientácia v čase.	8
Príroda. Zvieratá v prírode. Rastliny v prírode.	26
Starostlivosť o zdravie.	11
Bezpečnosť cestnej premávky.	10
Obchod.	6
Domov a rodina.	11

Etická výchova pre 3. ročník B, variant

1. Charakteristika predmetu Etická výchova. Etická výchova pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia, pomáha žiakovi rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učí pochopiť a akceptovať druhých, učíme žiakov vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba i za druhých. primerane vyjadrovať city, kultivovane vyjadrovať negatívne city ako hnev, vzdor, smútok. Vedíme ich k tomu, aby akceptovali city iných, spoznávali pozitívne vlastnosti svojich najbližších v rodine i v škole. Upevňujeme základy spoločenského správania a dbáme na dodržiavanie dohodnutých pravidiel správania. Precvičujeme verbálnu a neverbálnu komunikáciu u jednotlivých žiakov v závislosti od ich individuálnych schopností a miery postihnutia. Vytvárame priestor pre spontánne zapájanie žiakov do hier a činností

Cieľom etickej výchovy je vrátiť žiakovi pocit dôvery, pomáha im nadobudnúť zdravé sebavedomie, učí ich vychádzať s rovesníkmi.

Dosiahnutie cieľov vyučovacích hodín je individuálne pre každého žiaka.

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

- Upevniť si základné komunikačné zručnosti a základy spoločenského správania,
- dodržiavať dohodnuté pravidlá správania,
- viesť žiakov k pozitívnym hodnotám a ich uplatneniu v bežnom živote,
- pomáhať nadobudnúť zdravé sebavedomie,
- podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností.

Hlavné ciele:

- Učiť sa primerane vyjadrovať city,
- učiť sa spoznávať pozitívne vlastnosti svojich najbližších.

Ďalšie ciele:

- Vedieť prijať kritiku aj pochvalu, vedieť odpustiť,
- vedieť poprosiť a poďakovať.

3. Proces vyučovania predmetu etická výchova sa bude realizovať na hodinách etickej výchovy 1 hodina týždenne, spolu 39 hodín ročne.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

Verbálna a neverbálna komunikácia

Otázka a prosba

- precvičovanie schopnosti klásť otázky a formulovať prosby vedúce k priateľstvu v hre alebo spoločnej činnosti.

Poďakovanie a ospravedlnenie

- precvičovanie poďakovania za splnenie vyslovenej prosby, za požičanú hračku alebo pomôcku,
- uvedomenie si chyby a vyslovenie ospravedlnenia.

Rozhovor

- prejavovanie schopnosti začať, udržiavať a ukončiť rozhovor,
- prejavovanie schopnosti ovládať svoju impulzivitu a zlepšovať sebaovládanie v rozhovore.

Počúvanie

- prejavovanie schopnosti trpezlivého počúvania, odpútanie sa od seba a sústredenie na hovoriacu osobu.

Pravda a lož

- rozlišovanie pravdy od lži, uvedomovanie si negatívnych dôsledkov lži .

Pozitívne hodnotenie seba a druhých

Pozitívne sebahodnotenie

- utváranie pozitívneho vzťahu k sebe,
- uvedomovanie si vlastných pozitívnych stránok,
- sebaovládanie ,
- hry a aktivity podporujúce pozitívne sebahodnotenie.

Pozitívne hodnotenie druhých

- vyjadrenie uznania a sympatie,
- konkrétne vyjadrenie vlastností dobrého priateľa,
- odpustenie,
- uvedomenie si účinnosti pochvaly na sebe a iných,
- vyslovovanie a prijímanie pochvaly druhých,
- vyjadrovanie a prijímanie kritiky a pochvaly.

Tvorivosť v medziľudských vzťahoch

- pozorovanie,
- hry a úlohy rozvíjajúce tvorivosť,
- tvorivé riešenie každodenných situácií zo života žiakov.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Verbálna a neverbálna komunikácia.	19
Pozitívne hodnotenie seba a druhých	10
Tvorivosť v medziľudských vzťahoch	10

Náboženská výchova pre 3. ročník A,B,C variant

1. Charakteristika predmetu Náboženská výchova. Vyučovanie náboženstva je priestor, kde sa žiaci učia vytvárať si a upevňovať vzťah s Bohom, učia sa kresťanským postojom a kresťanskému životnému štýlu.

2. Cieľ:

- Objaviť rozmer lásky a vďačnosti vo vzťahu k Bohu.
- Získať vedomosti o diele stvorenia ako výsledku lásky milujúceho Otca k ľuďom.
- Spoznať život Ježiša – Božieho Syna a vnímať jeho pôsobenie na zemi ako výraz lásky Boha k ľuďom.
- Prejaviť záujem o budovanie a rozvíjanie vzťahov – prijímať a rozdávať lásku.
- Prejaviť úctu k Božiemu menu a rozvíjať osobný vzťah k Ježišovi – návyk modlitby a účasti na svätej omši.

3. Proces vyučovania predmetu náboženská výchova sa bude realizovať na hodinách náboženskej výchovy 1 hodinu týždenne, spolu 39 hodín ročne.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

Milujúci Otec k nám hovorí cez dielo stvorenia

- Svet je Božím dielom – biblický príbeh stvorenia.
- Môj postoj k dielu stvorenia – vďačnosť, správne využívanie darov prírody, ochrana prírody a jej zdrojov.
- Prejavy a postoje vďaka voči nebeskému Otcovi a jeho dielu – vlastná modlitba, kresťanský pozdrav vďaka (Pán Boh zaplať), pokľaknutie, sedenie, státie.
- Dary prírody – vďačnosť za ne, správne využívanie.
- Obdiv a vďaka vyjadrené v modlitbe, v prežehnaní.

Milujúci Otec k nám hovorí cez Ježiša

- Zvestovanie, návšteva Panny Márie u Alžbety.
- Narodenie Ježiša.
- Obetovanie Ježiša v chráme, jeho detstvo.
- Ježišov verejný život – krst, zázraky (svadba v Káne), priateľ detí.
- Tajomstvo vykúpenia – posledná večera, krížová cesta, zmŕtvychvstanie.

Ježiš si vyberá priateľov – apoštolov

- Priatelia, spoločenstvo priateľov.
- Výber apoštolov.
- Spoločenstvo apoštolov.
- Spoločenstvo Cirkvi.

Milujúci Otec je s nami v láske Ducha Svätého

- Som Božie dieťa (krst, krstné meno, krstní rodičia).
- Život v rodine a vo farnosti (spoločná modlitba, prejavy lásky a úcty, účasť na svätej omši).
- Boží hlas v nás (svedomie, hranice dobra a zla).
- Modlitba (spontánna, každodenná).

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Milujúci Otec k nám hovorí cez dielo stvorenia	10
Milujúci Otec k nám hovorí cez Ježiša	14
Ježiš si vyberá priateľov – apoštolov	6
Milujúci Otec je s nami v láske Ducha Svätého	9

Pracovné vyučovanie pre 3. ročník B variant

1. Charakteristika predmetu Pracovné vyučovanie pre 3. ročník špeciálnych základných škôl, pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia, vyučovacím jazykom slovenským.

Pre žiaka je pracovné vyučovanie dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov. Prispieva k rozvoju jeho schopností, možností a zručností.

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

- Upevňovať základné hygienické návyky a sebaobslužné zručnosti,
- rozvíjať schopnosti, možnosti a zručnosti žiakov.

Hlavné ciele:

- Zvyšovať samostatnosť pri sebaobslužných a hygienických činnostiach,
- upevňovať základné stravovacie návyky a základné pravidlá stolovania,
- rozvíjať manuálne zručnosti a schopnosť napodobňovania,
- rozvíjať schopnosť verbalizovania činnosti,
- utvárať základné pracovné zručnosti a návyky,
- zvládnuť základy jednoduchej starostlivosti o izbové rastliny,
- udržiavať poriadok na pracovnom mieste,
- rozlišovať rôzne materiály.

Ďalšie ciele:

- Nacvičovať pracovné činnosti v prirodzených podmienkach, v ktorých ich žiak bude vedieť v praktickom živote vykonávať,
- priebežne po celý školský rok vykonávať práce v kútiku živej prírody.

3. Proces vyučovania predmetu pracovné vyučovanie sa bude realizovať na hodinách pracovného vyučovania, 5 hodín týždenne, spolu 195 hodín ročne.

Pri práci s nožnicami poučíme žiakov o bezpečnosti a ich správnom používaní. Používame nožnice so zaguľatenými hrotmi. Žiaci prekládajú papier na polovice, na štvrtiny, vystrihujú tvary s rovnými čiarami.

Pri pestovateľských prácach žiaci pozorujú zmeny na semenách pri klíčení a začiatočnom raste v miskách a črepníkoch, ale pozorujú aj rast rastlín, vytváranie kvetov a plodov na školskom pozemku.

Úroveň dosiahnutých zručností závisí od individuálnych schopností každého žiaka.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

Sebaobslužné činnosti

Osobná hygiena – utvrdenie správneho postupu umývania rúk a tváre, používanie mydla, uteráka, hrebeňa a vreckovky.

Používanie WC, toaletného papiera, splachovanie, hygiena rúk – samostatne.

Vyzliekanie a obliekanie odevov a bielizne. Utrvdenie zručnosti pri rozopínaní a zapínaní gombíkov, používaní zipsov, patentiek. Upevňovanie opaskov.

Samostatné obúvanie a vyzúvanie, rozväzovanie alebo zaväzovanie šnúrok, zapínanie a odopínanie suchých zipsov.

Stolovanie v triede a v školskej jedálni. Sebaobsluha pri jedení. Vytváranie zručnosti pri používaní vidličky a noža.

Práce v domácnosti

Starostlivosť o osobné veci a školské pomôcky. Samostatné odkladanie pomôcok v triede na určené miesto. Ukladanie osobných vecí do tašky, hygienického vrecúška. Utieranie prachu z nábytku v triede, utieranie tabule. Vytváranie zručnosti pri zametaní podlahy metličkou a lopatkou. Samostatné zbieranie odpadkov a vynášanie koša do smetnej nádoby. Samostatné odkladanie odevov a obuvi v šatni. Odomykanie a zamykanie dverí. Osvojenie názvov základného riadu. Odkladanie riadu. Utieranie plastovej tácky.

Utváranie zručnosti v jednoduchom prestieraní.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

Triedenie rôznych druhov drobného materiálu podľa veľkosti, farby a tvaru. Ukladanie roztriedeného materiálu do rôznych nádob, škatúl a zásuviek podľa pokynov. Manipulácia s drobným materiálom: presýpanie, prekladanie, skladanie mozaiky (vkladaním, napichávaním, nalepovaním). Navliekanie korálok podľa pokynov. Namotávanie vlny na cievku. Spletanie špagátikov. Strihanie povrázkov, slamy, vlny, handričiek. Precvičovanie viazania uzla a mašličky. Zbieranie a rozlišovanie listov, nalepovanie listov.

Práce s papierom

Triedenie a porovnávanie papiera podľa vlastností. Povrch (hladký, drsný), hrúbka (tenký, hrubý), farba. Prekladanie, skladanie, vystrihovanie, nalepovanie, zlepovanie papiera (skladačky, mozaiky). Potláčanie papiera odtlačkami rozličných predmetov, detskými tlačidielkami.

Montážne a demontážne práce

Stavanie z kociek (komíny, mosty, steny, domy).

Skladanie, rozkladanie, skrutkovanie predmetov, hračiek, stavebníc.

Zostavovanie tvarov zo špajdlí, tyčiek, drevok.

Pestovateľské práce

Starostlivosť o izbové rastliny – upevnenie základov starostlivosti o izbové rastliny z predošlého ročníka. Polievanie kvetinových hriadok na školskom záhone. Poznávanie podmienok pre život rastlín – voda, vzduch, svetlo, teplo, pôda – pozorovanie klíčenia a rastu rastlín (tráva, fazuľa, hrach, obilie).

Práca so záhradným náradím – hable, motyka, krhla. Pomoc pri zbere úrody na školskom pozemku. Hrabanie lístia. Zbieranie šišíek, plodov gaštana, duba, buka, šípok.

5. Časová dotácia:

Tematický celok	Počet hodín
Sebaobslužné činnosti.	32
Práce v domácnosti.	36
Práce s drobným materiálom.	35
Práce s papierom.	33
Montážne a demontážne práce.	32
Pestovateľské práce.	27

Hudobná výchova pre 3. ročník B variant

1. Charakteristika predmetu Hudobná výchova pre 3. ročník špeciálnych základných škôl, pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia, vyučovacím jazykom slovenským.

Žiaci si prostredníctvom hudobnej výchovy osvojujú piesne, skladby a hudobno-pohybové hry, ktoré v nich prebúdzajú radosť zo spevu a z počúvania hudby. Rozvíja sa hudobnosť žiakov hrou na jednoduché hudobné nástroje. Pritom treba rešpektovať ich postihnutie, hudobné schopnosti a zručnosti.

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

- Utvrdzovať základné hudobné vedomosti a návyky z predchádzajúcich ročníkov,
- rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a sluchovú diferenciáciu, senzomotorické schopnosti,
- uvoľňovať motoriku a rozvíjať zmysel pre rytmus.

Hlavné ciele:

- Vytvárať predpoklady na primerané vnímanie hudby, na spev a ostatné hudobné prejavy,
- rozvíjať hudobnú pozornosť, pamäť a predstavivosť,
- vyludzovať zvuky na jednoduchých hudobných nástrojoch,
- osvojiť si nové piesne a hudobno – pohybové hry,
- rozvíjať zmysel pre tonalitu, rozlišovať ľudský hlas a iné zvuky,
- učiť žiakov prirodzene vdychovať a upevňovať správnu výslovnosť a artikuláciu,
- prebúdzajú záujem o hudbu na princípe detskej hry.

Ďalšie ciele:

- Nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudby.

3. Proces vyučovania predmetu hudobná výchova sa bude realizovať na hodinách hudobnej výchovy, 1 hodina týždenne, spolu 39 hodín ročne.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

- Rytmické cvičenia s využitím nástrojov Orffovho inštrumentária: Vyludzovanie zvukov na jednotlivých hudobných nástrojoch. Určovanie vlastností vnímaných zvukov: dlhý-krátky tón, hlasný-tichý tón, hudba- ľudský hlas. Melodizácia slov alebo slovných zoskupení, rečňovaniek, vyčítaniek, hádaniek.
- Piesne na spev žiakov: Vrabec muzikant, Húsky, húsky, Náš Brok, Paste sa húsatká, paste, Kohútik jarabý, Červené jabĺčko.
- Piesne na počúvanie: počúvanie vokálnych a inštrumentálnych miniatúr, kolied, ľudových piesní.
- Hudobno-pohybové hry: Zajačik do lesa, Skáče žaba po blate, A ty Hana stoj v kole, Češem si hlavičku.
- Hra na telo na známe piesne, rečňovanky.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Rytmické cvičenia s využitím nástrojov.	11
Piesne na spev žiakov.	12
Piesne na počúvanie.	8
Hudobno-pohybové hry.	8

Výtvarná výchova pre 3. ročník B variant

1. Charakteristika predmetu Výtvarná výchova pre 3. ročník špeciálnych základných škôl, pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia, vyučovacím jazykom slovenským.

Žiak získava prostredníctvom výtvarnej výchovy základné zručnosti, rozvíjajú sa jeho grafomotorické zručnosti, hrubá a jemná motorika. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíjajú aj komunikačné schopnosti, expresívna a receptívna zložka reči i nonverbálna forma komunikácie.

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

- Upevňovať nadobudnuté zručnosti.
- Rozvíjať grafomotorické zručnosti, jemnú a hrubú motoriku.
- Rozvíjať pozorovacie schopnosti a zrakovú pamäť.
- Hlavné ciele:
- Rozvíjať zmyslové vnímanie a pozornosť.
- Rozvíjať predstavivosť.
- Vedieť rozlišovať a pomenovať základné farby.
- Rozvíjať priestorovú orientáciu.
- Rozvíjať estetické vnímanie a grafický prejav.
- Poznávať vlastnosti modelovacích materiálov.
- Rozvíjať grafický prejav a estetické cítenie žiakov.
- Naučiť žiakov používať výtvarné materiály a pomôcky.

Ďalšie ciele:

- Pestovať zmysel pre krásu a vzťah k životnému prostrediu,
- rozvíjať spoločné výtvarné aktivity pomocou napodobňovania.

3. Proces vyučovania predmetu výtvarná výchova sa bude realizovať na hodinách výtvarnej výchovy, 1 hodina týždenne, spolu 39 hodín ročne. Rozvíjame pozorovacie schopnosti a zrakovú pamäť. Žiaci vnímajú a pozorujú jednoduché predmety zo svojho okolia, voľne ich zobrazujú. Pracujeme na rôznych plochách, podľa účelu striedame veľké a menšie formáty. Vedíme žiakov k spresňovaniu ich výtvarného prejavu. Využívame mäkký grafický materiál. Na vytváranie elementárneho zmyslu pre priestor v súvislosti s rozvíjaním hmatu využívame hmatové hádanky, hru na slepú babu. Pri práci s prstovými farbami musí zloženie farby rešpektovať riziká.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

Kresba: (mäkká ceruzka, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel)

Voľné kreslenie - rozvíjanie grafického prejavu pohybu ruky.

Horizontálne a vertikálne čiary, oblúky, kruhy, vlnovky, špirály veľkým aj malým pohybom.

Kreslenie tvarovo nenáročných predmetov: jablko, slivka, strom, had a iné.

Napodobňovanie jednoduchých tvarov.

Maľovanky – vyfarbovanie obrázkov a predkreslených tvarov.

Kreslenie na veľkú plochu hrubými farebnými kriedami.

Maľba: (tampón, drevko, hrubá fixka, prstové farby, akvarelové farby, tempery)

Liatie, kvapkanie, otláčanie, dotváranie farebných škvŕn, hra s farbami – rozpíjanie, zapúšťanie do vlhkého podkladu, kontrast svetlých a tmavých farieb. Ukladanie farby štetcom na plochu papiera, prerušovanie ťahu štetca bodkami, čiarkami, vytváranie jednoduchých tvarov zväčšovaním škvŕn zo stredu. Pracovať prstovou farbou, tvoriť odtlačky dlane, prstov, chodidla. Nanášať farbu prstom technikou kresby. Rozotierať farebnú škvŕnu prstom alebo drevkom.

Modelovanie: (plastelína, modurit, cesto, rôzne modelovacie materiály)

Poznávanie základných vlastností modelovacích materiálov stláčaním, miesením, valkaním, vyťahovaním, šúľaním. Modelovanie gule medzi dlaňami krúživým pohybom rúk. Váľanie valčeka medzi dlaňami a medzi dlaňou a podložkou priamymi pohybmi rúk. Vytváranie objemu točením ušúľaného valčeka (miska, košík, pečivo a iné). Modelovanie jednoduchej skutočnosti uplatňovaním schopností splošťovať guľu, ohýbať okraje placky (ovocie, huby, had, lopta) Modelovanie na pieskovisku a na pieskovom stole.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Voľné kreslenie.	5
Kresba.	7
Maľovanky - vyfarbovanie.	5
Maľba.	8
Hra s farbou.	6
Modelovanie.	8

Telesná a športová výchova pre 3. ročník B variant

1. Charakteristika predmetu Telesná a športová výchova pre 3. ročník špeciálnych základných škôl, pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia, vyučovacím jazykom slovenským. Žiak získava prostredníctvom telesnej výchovy pozitívny vzťah k pohybu, cvičeniu a športu v rámci svojich individuálnych možností a schopností s rešpektovaním jeho individuálnych osobitostí.

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

- Rozvíjať sociálne a komunikačné schopnosti v aktívnej interakcii s prostredím pri pohybových aktivitách,
- upevňovať hygienické návyky pri pohybovej aktivite.

Hlavné ciele:

- Viesť žiakov k dodržiavaniu zásad bezpečnosti pri cvičení,
- prijať stanovené pravidlá,
- rozvíjať obratnosť, rýchlosť a dynamickú silu žiakov,
- zautomatizovať už zvládnuté pohyby, spresňovať polohu a pohyby rúk a nôh,
- formovať kladné postoje k pohybovej aktivite,
- vytvárať predpoklady pre správne držanie tela,
- rozvíjať priestorovú orientáciu, rovnovážnu schopnosť a pohybovú koordináciu.

Ďalšie ciele:

- Podriaďiť motorické, ale predovšetkým fyzické výkony, ako cieľové kategórie emocionality, t. j. pre radosť z pohybu, spolupatričnosti.

3. Proces vyučovania predmetu telesná a športová výchova sa bude realizovať na hodinách telesnej výchovy, 3 hodiny týždenne, spolu 117 hodín ročne.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

- Zdravotné cvičenia
- Kondičné cvičenia
- Základy akrobatických cvičení
- Sezónne činnosti
- Kolektívne činnosti
- Hudobno - pohybové hry
- Koordinačné a relaxačné cvičenia

Zdravotné cviky

Cvičenia zamerané na posilňovanie, uvoľňovanie a preťahovanie jednotlivých svalových skupín, na získavanie návykov správneho držania tela, na zväčšovanie pohybového rozsahu kĺbov a chrčtice.

Jazda na rehabilitačnom bicykli. Chôdza na akupresúrnym chodníku.

Kondičné cvičenia

Chôdza -upevňovanie základnej lokomócie, kladenie chodidiel, správne držanie tela pri chôdzi, práca paží, chôdza daným smerom, chôdza po čiare, po lane, po hadici, chôdza v zástupe za učiteľom, chôdza v rytme s udávanom bicími nástrojmi, riekankami. Obchádzanie prekážok. Prekračovanie nízkych prekážok pri chôdzi. Chôdza vo výpone, chôdza naboso v bezpečnom teréne.

Beh -nácvik tichého našľapovania pri behu, nácvik dvíhania nôh, ohýbanie v kolenách, nácvik vybehnutia na daný signál, beh po celej ploche, beh v zástupe za učiteľom, beh v danom tempe, ktorý zodpovedá prirodzenému tempu detskej chôdze. Beh so zmenami smeru. Opakovaný krátky beh 10 – 15 sekúnd. Beh po slalomovej dráhe, orientácia v priestore.

Skoky -poskoky na mieste znožmo a striedavo na jednej, na druhej nohe, skoky z miesta, skok cez čiaru, zoskok z výšky 10 – 15 cm do drepu. Sed a udržiavanie rovnováhy na fit lopte, skákanie na lopte v sede. Skoky znožmo v chôdzi. Skoky z nohy na nohu. Výskoky s naťahovaním sa za predmetom umiestneným nad hlavou žiaka.

Lezenie – ľubovoľným smerom dopredu, podliezanie, preliezanie vhodných prekážok, preliezačky, nízky rebrík, švédske lavičky, diely švédskej debny, obruče na stojanoch, Polikarpova stavebnica. Lezenie k cieľu. Lezenie od značky po značku.

Hádzanie a chytanie - chytanie lopty gúľajúcej sa po zemi, po mierne šikmej ploche, chytanie lopty hodenej učiteľom. Hod loptou do terča a na cieľ. Hádzanie lopty spolužiakovi. Manipulácia s drobnými predmetmi: zbieranie, podávanie, prenášanie, skladanie, upratovanie. Triaťanie loptou pri hre s plastovými kolkami.

Cvičenia s využitím švédskej lavičky, švédskej debny

Výstup na lavičku, prechod po lavičke, zostup z lavičky, obraty na lavičke, nácvik udržiavania rovnováhy. Sed a kľak na švédskej debne, preliezanie jednotlivých dielov švédskej debny.

Základy akrobatických cvičení

Vzpor drepmo, sed roznožný s predklonom. Plynulé prevaľovanie – „sudy“ aj na mierne šikmej podložke, prevaľovanie z boka na bok v ľahu s pažami pri tele. Kotúľ vpred. Rovnovážny postoj na jednej nohe, stoj na jednej nohe s prednožovaním, unožovaním, zanožovaním v nízkej polohe. Aktivity na rozvoj rovnováhy, laterality a koordinácie pohybov. Kolíska. Nácvik zmeny postojov a polôh.

Sezónne činnosti

V zimnom období hry na snehu (tvarovanie snehovej gule – hádzanie na cieľ, stavanie snehuliaka), nácvik chôdze po klzkej ploche, šmýkanie, sánkovanie na miernom svahu. Prekonávanie strachu z kĺzania.

V jarnom a letnom období turistika – osvojovanie techniky presunu v teréne. Jazda na trojkolke. Jazda na kolobežke: cvičenie rovnováhy, nácvik rýchlosti.

Plávanie – podľa možností školy.

Kolektívne činnosti

Kolektívne hry spojené s chôdzou a behom, naháňačky s jednoduchými pravidlami. Hry s využitím lopty – gúľanie, podávanie, chytanie, hádzanie.

Hudobno- pohybové hry

Cvičenia zamerané na koordináciu pohybu v rytme hudby, s rytmom riekanky, jednoduché rytmické pohyby rúk a nôh, tleskanie, podupy a poskoky na mieste a z miesta. Detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít (sejem, melieme, miešame, hojdáme, prelievame, klopm, striháme a iné). Motivovaná a rytmizovaná chôdza a beh v základnom tempe. Nácvik striedania chôdze a behu podľa rytmického sprievodu.

Kondičné a relaxačné cvičenia

Cvičenia zamerané na uvedenie si vertikalizácie a predlžovanie osi tela, nácvik základných východiskových polôh – stoj, sed, ľah na chrbte, ľah na bruchu. Cvičenia zamerané na lokálne uvoľňovanie častí hornej a dolnej končatiny, trupu, uvoľňovanie končatín vytriasaním v ľahu na chrbte, celková relaxácia, aktivity na psychické uvoľnenie. Vedomé uvoľňovanie tela v ľahu na chrbte (handrový panáčik). Nácvik prehĺbeného lokálneho dýchania, uvoľnené vydychovanie.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Zdravotné cviky	15
Kondičné cvičenia	30
Základy akrobatických cvičení	12
Sezónne činnosti	9
Kolektívne činnosti	18
Hudobno – pohybové hry	18
Koordinačné a relaxačné cvičenia.	15

UČEBNÉ OSNOVY PRE 3. ROČNÍK – VARIANT C

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti pre 3. ročník C variant

1. Charakteristika predmetu Rozvíjanie komunikačnej schopnosti pre 3. ročník C variant špeciálnych základných škôl, pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia, vyučovacím jazykom slovenským.

Prostredníctvom predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa u žiakov rozširuje funkčná komunikácia v kategóriách: žiadanie osobných potrieb, informácií, vyjadrovanie pocitov, komentovanie, reakcie na správanie iných ľudí, vyjadrovanie prosociálnych postojov.

2. Cieľ:

Hlavný cieľ:

Podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k realizácii určitého komunikačného zámeru a funkčného dorozumievania, stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii.

Všeobecné ciele:

- Zapájať sa do skupinovej činnosti, počúvanie príbehu,
- dokázať počúvať v nerecipročných situáciách, napr. rozhlas, príbehy, video,
- dokončiť vlastnú úlohu v skupine, bez intervencie učiteľa,
- potichu počúvať ostatných,
- počúvať deti a dospelých,
- pýtať sa a reagovať na otázky a komentovať to, čo sa povedalo,
- dokázať sa sústrediť na jeden zvuk, napr. hlas spomedzi iných,
- počúvať a nasledovať inštrukcie a usmernenia,
- postupne poznávať okolitý svet, v ktorom sa bude pohybovať, o ktorom bude rozmyšľať a ktorý bude hodnotiť,
- pamäťovo si osvojiť primerané množstvo informácií z najbližšieho okolia,
- samostatne myslieť a rozhodovať sa na základe vlastného poznania a vlastnej skúsenosti – zážitkové učenie,
- rozvíjať sebapoznávanie, sebareflexiu a sebarozvoj na úrovni primeranej jeho veku,
- vedieť prezentovať svoje vedomosti a zručnosti, svoju prácu,
- vzájomne si pomáhať pri riešení konkrétnych situácií – výchova k tolerancii, empatii a budúcej tímovej práci,
- prekonávať prekážky a byť zodpovedný za svoje správanie.
- Rozvíjať praktické používanie jazyka na dorozumievanie, a to s použitím verbálnych aj neverbálnych komunikačných prostriedkov.
- Rozvíjať slovnú zásobu, chápanie pojmov a ich používanie v komunikácii.
- Rozvíjať jazykový cit, syntaktické a morfológické pravidlá. Aplikovať ich do hovorenej i písanej podoby (podľa individuálnych schopností žiaka).

- Rozvíjať fonematické uvedomovanie, schopnosť diferencovať dištingtívne znaky jazyka podľa individuálnych schopností žiaka.
- Rozvíjať artikulačnú obratnosť a výslovnosť.
- Rozvíjať rozprávačské schopnosti žiakov podľa individuálnych schopností.
- Rozvíjať taktilné a kinestické vnímanie.
- Rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciácia, pamäť).
- Rozvíjať priestorovú orientáciu a orientáciu v čase.
- Rozvíjať motorické schopnosti. V rámci každej komunikačnej situácie neprestajne vyžadovať používanie očného kontaktu so súčasnou verbalizáciou.

3. Proces vyučovania predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa bude realizovať na hodinách rozvíjania komunikačnej schopnosti, 5 hodiny týždenne, spolu 195 hodín ročne. Súčasťou predmetu RKS je aj Augmentatívna a alternatívna komunikácia. Náhradné a doplnkové komunikačné systémy potom používajú žiaci v bežnej komunikácii a na všetkých vyučovacích predmetoch. Odporúčame využívať systém VOKS /výmenný obrázkový komunikačný systém/ a metodiku od autoriek S. Kapálikovej a L. Vencelovej, ktorá nadväzuje na čiastočnú slovenskú adaptáciu práce D.B. Elkonina, ktorá sa využíva na rozvíjanie fonematického uvedomovania.

Rozvíjanie komunikácie sa deje u detí neustále, počas celého vyučovania. Realizuje sa na každej vyučovacej hodine, na každom vyučovacom predmete (na rôznej úrovni a v rozličnej miere). Podnecuje rozvoj pamäti, pozornosti, obrazotvornosti.

Rytmizovaním básničiek, riekaniek a nácvikom pohybovo-rytmických hier rozvíjame nielen pohybové schopnosti a zručnosti, ktoré spätne vplyvajú na vývin reče.

4. Obsah vzdelávania

Zameranie činností a aktivít na rozvoj a podporu alternatívnej a/alebo augmentatívnej komunikácie

Augmentatívna a alternatívna komunikácia (ďalej aj "AAK") je náhradný a podporný spôsob komunikácie pre ľudí, ktorých hovorená reč je natoľko obmedzená, že sa dočasne alebo trvalo stáva nezrozumiteľnou. AAK sa pokúša kompenzovať (dočasne alebo natrvalo) poškodenie osôb s ťažko narušenou komunikačnou schopnosťou, predovšetkým u ľudí s ťažkým telesným, mentálnym, alebo kombinovaným postihnutím. Podporuje existujúce, ale nedostačujúce komunikačné schopnosti, a to v hovorenej a písanej forme, alebo vo forme gest. (Kukumbergová in Štiňová a kol. 2014)

Identifikácia vhodnej komunikačnej pomôcky a spôsob označovania nie je ľahká úloha. Vyžaduje si spoluprácu rodiny a všetkých podieľajúcich sa odborníkov. Súčasťou AAK hodnotenia je niekoľko domén: zhodnotenie a výber vhodnej polohy, motorické schopnosti dôležité pre výber znakov, lingvistické a senzorické schopnosti.

Spôsob akým je možné učiť nehovoriace deti/žiakov používať svoj AAK systém vo veľkej miere určuje spôsob akým ho budú neskôr používať na ovplyvňovanie svojho

okolía. Nácvik používania by sa mal realizovať v prirodzenom prostredí a v rámci každodenných aktivít. V prostredí, kde deti využijú svoj AAK systém na spoločenskú interakciu s relevantným komunikačným partnerom a natrénujú si komunikačné schopnosti. Takýto prístup eliminuje ťažkosti s neskoršou generalizáciou naučeného do cieľových situácií.

AAK intervencia je celoživotný proces, menia sa pomôcky, aktualizuje sa slovná zásoba. Zapojení by mali byť takmer všetci v okolí užívateľa, rodičia, rodina, priatelia, pedagogickí a odborní zamestnanci školy. Všetci by mali poznať komunikačnú pomôcku a alternatívny spôsob dorozumievania sa užívateľa AAK a využívať ho na komunikáciu s ním.

Za ideálnych podmienok by mali byť všetci zamestnanci školy zaškolení v oblasti AAK, komunikačnej pomôcky, ktorú dieťa/žiak využíva a mali by mať osvojené schopnosti dobrého komunikačného partnera.

Hlavným cieľom rozvíjania komunikačných schopností u žiakov s ťažkým alebo hlbokým mentálnym postihnutím je naučiť ich vyjadriť potrebu, žiadosť, požiadavku akéhokoľvek druhu, či pocity.

Čiastkové ciele:

- Identifikovať komunikačné prejavy dieťaťa v domácom prostredí, jeho najčastejšie potreby a spôsoby, ktorými si ich pýta / mimika, gestikulácia, zvuky/.
- Identifikovať komunikačné prejavy dieťaťa v školskom prostredí /napr. mľaskanie odpozorujeme ako potrebu jedla, zdvihnutá ruka – chce hračku/.
- Naučiť dieťa nové mimické prejavy, gestá, vokály, ktorými dieťa vyžaduje svoju potrebu.

Postup práce pri rozvoji komunikačných schopností u žiakov s ťažkým alebo hlbokým mentálnym postihnutím.

1. Diagnostikovanie

- Identifikovanie komunikačných prejavov dieťaťa v domácom prostredí, jeho najčastejšie potreby a spôsoby, ktorými si ich dieťa pýta / mimika, gestikulácia, zvuky/.
- Identifikovanie komunikačných prejavov dieťaťa v školskom prostredí /napr. mľaskanie odpozorujeme ako potrebu jedla, zdvihnutá ruka – chce hračku/.

2. Naplánovanie cieľov v RKS – maximálne 3 / podľa individuálnych možností dieťaťa/.

3. Rozvíjanie schopnosti vyjadriť požiadavku na nasledovných postupných úrovniach:

- predmetová úroveň,
- obrázková úroveň,
- symbolická úroveň /symboly /,
- grafická úroveň / grafické znaky/.

4. Navodzovanie zámerných modelových situácií, aby dieťa vyjadrilo požiadavku. / Napríklad v čase veľkej prestávky je desiata na vedľajšom stolíku a učíme dieťa si o desiatu aktívne požiadať – nepodávame mu ju automaticky, čakáme na jeho komunikačný zámer, prejav, ktorý môže mať rôznu podobu – gesto, zvuk, mimický prejav..... Tento postup aplikovať pri rôznych činnostiach v priebehu celého vyučovacieho dňa/.
5. Rozvíjanie echa v nasledovnej postupnosti :
 - napodobňovanie zvukov dieťaťa učiteľom,
 - napodobňovanie zvuku učiteľa dieťaťom,
 - prepojenie zvuku s konkrétnou požiadavkou, ktorá je demonštrovaná konkrétnym predmetom, obrázkom, symbolom /príklad – dieťa pri vydaní istého zvuku si žiada jedlo, učiteľ reaguje podaním jedla - odmeny/.
6. Vokalizovanie – učiť nové zvuky, na základe podmienených reflexov / napr. pre obľúbenú plyšovú hračku bude preferovaná samohláska u dieťaťa – eee/.
7. Naučenie sa vyjadriť požiadavku:
 - v spolupráci s učiteľom,
 - v spolupráci s asistentom učiteľa,
 - s iným pedagogickým zamestnancom školy,
 - v rodinnom prostredí.
8. Inštrukčná kontrola – či dieťa rozumie, čo od neho chceme.
9. Tvorba komunikačnej knihy - obsahuje posunky, gestá, predmety, na ktoré dieťa reaguje. Táto kniha sa, dopĺňa, tvorí a využíva počas celej školskej dochádzky dieťaťa.
10. Súčasťou týchto krokov je tvorba písomných záznamov na pravidelnej báze.

Metódy práce s dieťaťom:

- Riadený rozhovor s rodičmi,
- dotazník,
- pozorovanie,
- odmeňovanie za splnené úlohy,
- vytvorenie jednotného postupu s rodičmi, ktorý sa bude realizovať v školskom i domácom prostredí,
- dôsledné zaznamenávanie zistených komunikačných prejavov do komunikačnej knihy,
- využívanie krátkych povelov, najviac dvoj-troj slovných,
- plánovanie malých cieľov, maximálne troch:
- vyjadrenie potreby - jedlo,
- vyjadrenie obľúbenej činnosti – počúvanie hudby, hojkanie,
- vyjadrenie potreby obľúbenej hračky – bublifuk, plyšák,
- opakované vytváranie modelových situácií niekoľkokrát v priebehu vyučovania, aby dieťa bolo motivované vyjadrovať požiadavku.

Naučené komunikačné prejavy by sa mali prelínať celým vyučovacím procesom v rámci medzipredmetových vzťahov.

Obsah predmetu RKS je zameraný na všetky roviny jazyka a všetky formy komunikácie.

Obsah musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami dieťaťa, bez ohľadu na fyzický vek.

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa prebieha celým vyučovacím procesom.

Na hodine RKS sa učiteľ má so žiakmi zamerať na porozumenie pojmov a súvislostí a precvičovanie ich používania v komunikácii.

Ciele dosahovať rozmanitými spôsobmi, podľa individuálnych možností a schopností žiaka, ním preferovaných aktivít a vychádzajúc z tvorivosti učiteľa a prirodzených možností sociálneho a komunikačného prostredia školy.

Fixovať slovo s obrázkom – je nutné používať knihy, kde je prevaha ilustrácií nad textom.

Dopĺňať/čítať ilustrácie vlastnými vetami a textom – tvoríme ďalšie vety, popisujeme ilustráciu, učíme žiakov čítať obrázky, tvoriť viac viet na jeden obrázok a všímať si to podstatné.

Čítať najprv leporelá a knihy s tvrdými kartónovými stranami – žiaci sa učia čítať knihu, listovať v nej. Len čo to zvládnu, prejdeme ku knihám s ohybnými stranami.

Pragmatická rovina jazyka:

Porozumenie reči

- Komentovanie „tu a teraz“. Komentovaním činností a pomenovávaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Postupujeme od poznávania skutočných predmetov a javov k obrázkom a porozumeniu pojmov.
- Kategorizovanie pojmov podľa daných kritérií.
- Vykonávanie činností podľa komentovania a porozumenia obsahu prehovoru komunikačného partnera.

Rozvíjanie expresívnej reči

- Námetové hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť. Vo všetkých hrách kladieme dôraz na hlasné komentovanie činnosti alebo spoločné komentovanie s pomocou učiteľky. Pri hrách sa odporúča používať názorné skutočné predmety, ich miniatúry alebo primerané ilustrácie a obrázky.
- Nehovoriaci žiaci komentujú s pomocou posunkov, grafických znakov alebo iným náhradným komunikačným prostriedkom /reálne predmety, vizualizácia, VOKS, komunikátory/.
- Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať / „zažiť ich“/ a tým si upevňovať slovnú zásobu.
- Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií.
- Tvorenie jednoslovných a dvojslovných viet, slovných pomenovaní.

Rozhovor

- Jednoduchý rozhovor, striedanie role s komunikačným partnerom.
- Začiatok a ukončenie rozhovoru. Výber a udržanie témy rozhovoru. Výber komunikačných prostriedkov primeraný situácií a komunikačnému partnerovi.
- Odpoveď na otázku, kladenie otázok.
- Modelové hry, dramatizácia.
- **Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy**

Lexikálno-sémantická rovina jazyka

- Pomenovanie skutočných predmetov a javov, alebo obrázkov.
- Kategorizovanie pojmov podľa významu, s názornými príkladmi a bez nich / pri pomenovávaní zároveň ukazujeme na predmet alebo zároveň vykonávame pohyb a pod/.
- Rozlišovanie a porovnávanie významovo podobných a protikladných pojmov. (Názorne: reč v spojení so zrakovým alebo taktilným vnemom a pod.)
- Kľúčové slová.
- Upevňovanie významu pojmov a súvislostí zážitkovou formou.

Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy.

Morfologicko-syntaktická rovina jazyka

- Nácvik ohýbania slov, nácvik predložkových väzieb a analógie primerane schopnostiam žiaka s pomocou, názorným a zážitkovým spôsobom, maľované čítanie, doplňovanie a opakovanie viet, odvodzovanie slov, tvorba viet a súvetí, rozvoj porozumenia reči.

Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy.

Foneticko-fonologická rovina:

- Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti.
- Hry s nerečovými zvukmi.
- Rozlišovanie zvukov reči rozlišovanie rôznych druhov zvukov (zvuky zvierat, štrnganie, búchanie, šuchot, zvonček, píšťalka a pod.), rozlišovanie intenzity a smeru prichádzajúcich zvukov.
- Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík. Hry so zmenami melódie a tempa reči. Rozlišovanie prvej hlásky v slove. Rozlišovanie dĺžky hlások a slabík.
- Cvičenia zamerané na rozvíjanie pohyblivosti hovoridiel, koordináciu pohybov a správnu výslovnosť.

Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy.

Rozvíjanie rozprávačských schopností:

- Pozorovanie osôb a udalostí v okolí
- Jednoduché rozprávanie zážitku podľa obrázkov, rozprávanie podľa obrázkov, vnímanie časovej následnosti a súvislostí udalostí.
- Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami, obrázkami.

Rozvíjanie iných schopností spojených s komunikáciou:

Rozvíjať taktilné a kinestetické vnímanie

- Poznávanie predmetov a povrchov hmatom, rozvíjanie diferenciačných schopností.
- Rozvíjanie vnímania vlastných pohybov.

Rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciácia, pamäť).

- Poznávanie rôznych zvukov, rozlišovanie ich kvality, intenzity, smeru.
- Poznávanie melódie a rytmu. Cvičenia na zapamätanie melódie a rytmu, riekanky, radu slov, vety a pod.
- Vnímanie a diferencovanie viditeľných znakov predmetov, osôb a udalostí, vnímanie viditeľných zmien.
- Cvičenia na rozvíjanie zrakovej pamäti.
- Cvičenia zrakovej analýzy a syntézy.
- Rozvíjanie poznávacích procesov: zachovanie, priradovanie, zoradovanie, triedenie – kategorizácia.
- Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zraková, pracovná pamäť).

Rozvíjať priestorovú orientáciu a orientáciu v čase

- Cvičenia pravoľavej orientácie (telesná schéma).
- Serialita (návik sekvencií, postupnosti).
- Intermodalita (audiovizuálny vzťah).

Rozvíjať motorické schopnosti

- Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, grafomotoriky, fonograforytmiky.

Odporúčané rozprávky a knihy v obsahu:

ROZPRÁVKY

Medovníková/perníková chalúpka; Červená čiapočka; O Budulínkovi; Dlhý, široký a bystrozraký; Kozliatka a vlk; Tri prasiatka; Škaredé káčatko; Koza odratá a jež; Zatúlané húsa; Pampúšik; O psíčkoví a mačičke; Rozprávka o sliepočke a kohútikovi; O rukavičke/Domček, domček kto v tebe býva; O rybárovi a zlatej rybke; Ako išlo vajce na vandrovku; Rozprávka o repe; O Gaštankovi, čo nemal kožušok; Čin, Čin; Janko Hráško; O dvanástich mesiačikoch; Hrnček var!; Palica, von z vreca!; Macko Uško; Tri medvede...

ROZPRÁVKOVÉ KNIŽKY

Môj macík; Moja prvá čítanka; Čo si hračky rozprávali; Utopený mesiačik; Rozprávky o zvieratkách (V. G. Sutejev)

PRÍBEHY ZO ŽIVOTA DETÍ

Janka a Danka

Autori: M. Ďuríčková, M.R. Martáková, D. Hevier, H. Zelinová, E. Gašparová, N. Tánska, M. Jančová, J. Šrámková, K. Bendová, M. Haštová, J. Pavlovič, R. Móric, E. Čepčeková

OBRÁZKOVÉ KNIŽKY

Obrázkové čítanie

Autori: V. Machaj, Z. Vlach – M. Novacký, J. Kontár, E. Vančurová, E. Weberová, I. Imro, J. Navrátil, A. Okruhlicová

Náročnosť odporúčaných tém sa bude prispôsobovať danému ročníku a individuálnym schopnostiam žiaka.

RKS – knihy a rozprávky	Téma
Knihy: V lese a na čistinke Rozprávky o zvieratkách /Sutejev/: Palička pomocníčka, Príbehy Maťa a Klinčeka: Ako vyhnali diviaka Rozprávky: Palička – pomocníčka Jablko Červená čiapočka Koza rohatá a jež Domček , kto v tebe býva Pampúšik Tri medvede	Lesné zvieratá
Knihy: Rozprávky o psíčkovi a mačičke Rozprávky o zvieratkách /Sutejev/: Kuriatko a káčatko Zabavme sa s Macom Pacom Rozprávky: Rozprávka o sliepočke a kohútikovi Kuriatko a káčatko Ako išlo vajce na vandrovkú O repe Maco Paco pomáha na gazdovstve Mechúrik Koščúrik Kozliatka a vlk Škaredé káčatko	Domáce zvieratá
Rozprávky: O repe Komu dáme mliečko?	Zelenina
Kniha: Rozprávky o zvieratkách /Sutejev/: Kto povedal mňau?	Zvuky zvierat
Kniha: Rok Rozprávka: Čačky hračky / Bendová/	Rok
Kniha:	Jeseň

Rozprávky o zvieratkách /Sutejev/: Jablko O gaštankovi, čo nemal kožúšok	
Rozprávka: O dvanástich mesiačikoch Kniha: Maco Snehuliakom Téma jar: Kniha: Dobrodružstvo s myškami Téma leto: Čačky hračky / Bendová/: Smädné kvietky Téma rodina- členovia: Rozprávky: O repe Červená čiapočka	Zima
Rozprávka: O repe Červená čiapočka	Na poli, v lese, v záhrade
Rozprávky: Tri prasiatka O rybárovi a zlatej rybke Dlhý, široký a bystrozraký Janko Hraško	Remeslá
Kniha: Maco Snehuliakom: Nezvyčajný vianočný stromček Rozprávky: Medovníková chalúpka Vianočné dobrodružstvo	Vianoce

Témy čerpané z Vecného učiva ŠkVP

Základná orientácia

Poznanie svojho mena a priezviska, mená svojich rodičov, spolužiakov, učiteľa, príp. vychovateľa.

Orientácia v priestore triedy, budovy školy, jedálne, telocvične.

Poznávanie a pomenovanie zariadenia triedy, jedálne.

Porozumenie najjednoduchším časovým údajom: deň – noc, ráno – večer, teraz – potom.

Režim dňa.

Pomenovanie častí vlastného tela: hlava, trup, ruky, nohy, pomenovanie častí tela iných osôb.

Poznávanie prírody

Domáce zvieratá: mačka, pes, prasa, koza, sliepka, kohút.

Voľne žijúce zvieratá: myš, medveď, líška, zajac.

Vtáky a hmyz: vrabec, lastovička, sýkorka, mucha, motýľ, včela.

Rastliny: kvety (ruža, tulipán, narcis) a stromy (jabloň, hruška, slivka).

Diferenciácia chutí a vône.

Pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia.

Pozorovanie zmien počasia: slnko, dážď, vietor, sneh.

Prírodné úkazy: búrka (blýskanie, hrmenie).

Orientácia v bežných životných situáciách

Pošta – na čo slúži, list, pozdrav.

Verejná doprava: nastupovanie a vystupovanie, kúpa cestovného lístka.

Chodenie po chodníku, prechádzanie cez cestu.

Telefonovanie: vytočenie čísla s pomocou, pozdrav, predstavenie, rozhovor, ukončenie.

Orientácia v obchode: správanie sa v obchode, nakupovanie, platenie.

Rozoznávanie ďalších obchodov.

Rozpoznávanie ďalších potravín.

Oboznamovanie sa s mincami: 1 €, 2 €.

Návšteva lekára: poznať úlohu lekára zdravotnej sestry, správanie v čakárni a ordinácii.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Pragmatická rovina	40
Morfologicko-syntaktická rovina	20
Lexikálno-sémantická rovina	40
Rozvíjanie iných schopností žiakov spojených s komunikáciou	30
Foneticko-fonologická rovina jazyka	30
Rozvíjanie rozprávačských schopností	35

Rozvíjanie sociálnych zručností pre 3. ročník C variant

1. Charakteristika predmetu rozvíjanie sociálnych zručností, je predovšetkým rozvíjanie sociálnych zručností, nadväzovanie kontaktov, výmena informácií. Neoddeliteľnou súčasťou sociálneho správania sú schopnosti, ktoré napomáhajú sociálnej integrácii. Na upevňovanie medziľudských vzťahov sa podieľajú aj iné predmety, ktoré sú súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu.

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

- Rozvíjanie sociálneho správania.

Hlavné ciele:

- Nadväzovanie sociálnych kontaktov, správanie sa k okoliu sociálne prijateľným spôsobom.

Ďalšie ciele:

- rozvíjať spoluprácu pri vykonávaní hygienických návykov,
- rozvíjať základy sociálnych interakcií,
- rozvíjať základy neverbálnej imitácie,
- podporovať samostatnosť v oblasti sebaobsluhy,
- učiť sa vyjadrovať súhlas a nesúhlas prijateľným spôsobom.

3. Proces vyučovania predmetu rozvíjanie sociálnych zručností sa bude realizovať na hodine rozvíjanie sociálnych zručností, 2 hodiny týždenne, 78 hodín ročne. Okrem tohto predmetu sa na upevňovaní a rozvíjaní sociálnych zručností podieľajú i ostatné vyučovacie predmety. Schopnosť počúvať nacvičujeme na krátkych, jednoduchých príbehoch, opakujúcich sa dejoch, v ktorých vystupujú najviac 2 – 3 postavy. Podľa individuálnych kapacít žiaka učíme spolupracovať pri jednoduchých domácich činnostiach. Žiaka učíme nazývať spolužiakov v triede krstným menom, pomenovať osoby, s ktorými prichádza do kontaktu v školskom prostredí.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

- Osobné údaje, údaje o rodine – naučiť sa povedať meno, priezvisko, pohlavie, popísať členov rodiny(mama, otec, brat, sestra, dedko, babka).
- Rozvíjanie schopnosti počúvať krátky príbeh, počúvať iné osoby a pamätať si mená hlavných postáv z príbehu.
- Základy hygienických návykov, význam a ich upevňovanie – osvojiť si (umývanie rúk, utieranie nosa a úst, používanie hygienických vreckoviek – poukázať na význam).
- Spolupráca žiaka pri vykonávaní hygienických návykov.
- Rozvíjanie samostatnosti pri stravovaní.
- Základy spoločenského správania – naučiť sa pozdraviť, predstaviť sa, podávanie rúk, vedieť poprosiť a poďakovať, ospravedlniť sa.
- Rozvíjanie sociálnych interakcií so spolužiakmi prostredníctvom krátkych hier.
- Vyjadrovanie súhlasu a nesúhlasu prijateľným spôsobom v interakcii s inou osobou.
- Primerané reagovanie na výzvu inej osoby.

- Rozvíjanie schopnosti nadväzovania vzťahov k osobám v školskom prostredí.
- Rozlišovanie známych a neznámych osôb.
- Starostlivosť o osobné veci, školské pomôcky, hračky – upratovanie, ukladanie, šetrné zaobchádzanie.
- Imitovanie činnosti dospelých spojených s predmetom – upratovanie, starostlivosť o obľúbené hračky.
- Rozvíjanie schopnosti počúvať krátky príbeh, počúvať iné osoby a pamätať si mená hlavných postáv z príbehu.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Rozvíjanie sociálnych interakcií so spolužiakmi prostredníctvom krátkych hier.	8
Vyjadrovanie súhlasu a nesúhlasu prijateľným spôsobom v interakcii s inou osobou.	10
Primerané reagovanie na výzvu inej osoby.	10
Rozvíjanie schopnosti nadväzovania vzťahov k osobám v školskom prostredí.	10
Spolupráca žiaka pri vykonávaní hygienických návykov.	15
Rozvíjanie samostatnosti pri stravovaní	10
Imitovanie činnosti dospelých spojených s predmetom.	5
Rozvíjanie schopnosti počúvať krátky príbeh, počúvať iné osoby a pamätať si mená hlavných postáv z príbehu.	10

Rozvíjanie grafomotorických zručností pre 3. ročník C variant

1. Charakteristika predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností.

Vzhľadom na to, že od prevažnej väčšiny žiakov s ťažkým mentálnym postihnutím nie je možné vyžadovať písanie písaným písmom, v lepších prípadoch je vhodné naučiť ich ako formu dorozumievania písmo tlačené. K nácviku písania pristupujeme len u žiakov, ktorí majú na to vhodné dispozície.

2. Cieľ:

Hlavné ciele:

- Rozvíjanie grafomotorických zručností (grafického prejavu, zrakového vnímania, rozumových schopností a spontánnu tvorivosť žiaka.

Všeobecné ciele:

- Zlepšiť hrubú motoriku rúk.
- Rozvíjať psychomotorické schopnosti a jemnú pohybovú koordináciu potrebnú na vyučovanie písania.
- Upevňovať schopnosť správneho držania písacích potrieb.
- Postupne si osvojovať uvoľňovacie a prípravné cviky na písanie.
- Vzbudiť u žiaka záujem o učivo.
- Vedieť obkresliť predpísaný obrazec podľa predlohy.

3. Proces vyučovania predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa bude realizovať na hodine rozvíjanie grafomotorických zručností, 2 hodiny týždenne, 78 hodín ročne. Podpora rozvoja grafomotorických zručností je realizovaná i na ostatných predmetoch. Pri grafomotorických činnostiach používame mäkké ceruzky, používame fólie, na ktoré žiak píše zmazateľnou fixkou. Grafický záznam vhodne motivujeme a sprevádzame slovom. Postupne zvyšujeme nároky na presnosť vykonania.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

- Upevňovanie správneho sedenia a držania písacích potrieb.
- Rehabilitačná grafomotorika – uvoľňovacie a relaxačné cvičenia.
- Precvičovanie tvarov: horné a dolné oblúky, vodorovné čiary, šikmé čiary, krúženie okolo stredu.
- Nácvik krúžkov, oválov, vlnoviek, slučiek.
- Rozlišovanie veľkých a malých tvarov.
- Obťahovanie písaných tvarov.
- Nácvik samostatného písania jednotlivých tvarov.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Upevňovanie správneho sedenia a držania písacích potrieb.	5
Rehabilitačná grafomotorika - uvoľňovacie a relaxačné cvičenia.	10
Precvičovanie tvarov: horné a dolné. oblúky, vodorovné čiary, šikmé čiary, krúženie okolo stredu	16
Nácvik krúžkov, oválov, vlnoviek, slučiek	15
Rozlišovanie malých a veľkých tvarov	10
Obťahovanie písaných tvarov	12
Nácvik samostatného písania jednotlivých tvarov	10

Matematika pre 3. ročník C variant

1. **Charakteristika** predmetu Matematika, učivo je potrebné žiakom podávať primeraným spôsobom, podľa individuálnych potrieb každého žiaka. Každý žiak prostredníctvom matematiky môže získať vedomosti z oblasti matematiky, v takom rozsahu ako je schopný podľa svojej úrovne ich aplikovať v praxi.

2. Cieľ:

Hlavné ciele:

- Sú kladené tak, aby boli orientované na žiaka, tak aby pôsobili na rozvoj kognitívnych schopností prostredníctvom individuálneho prístupu.

Všeobecné ciele:

- Vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- zdokonaľovať sa v zisťovaní podobnosti a rozdielov,
- osvojiť rozlišovanie a pomenovanie farieb,
- vedieť sa orientovať v priestore,
- pochopiť množstvo 3.

3. **Proces** : Proces vyučovania predmetu matematika sa bude realizovať na vyučovacích hodinách matematiky, prostredníctvom triedenia, priradovania, manipuláciou s predmetmi sa žiaci učia pochopiť množstvo . Učia sa orientácii. Výučba sa realizuje 2 hodiny týždenne, 78 hodín ročne. Podľa individuálnych schopností žiaka vyberáme najpriateľnejšie metódy a formy na osvojenie učiva. Individuálne môžeme zvyšovať triedenie predmetov do viacerých skupín, podľa viacerých kritérií. Učivo upevňuje prostredníctvom riešenia úloh, ktoré zodpovedajú individuálnej úrovni žiaka. Utvrdzujeme pomenovanie základných farieb.

4. **Obsah vzdelávania** je rozdelený na tematické okruhy:

- Priradovanie predmetov k tomu, čo ich dopĺňa – do dvojíc, párov.
- Triedenie predmetov podľa vlastností: množstva, farby, veľkosti, tvaru.
- Osvojovanie pojmov: málo – veľa.
- Pojmy: dopredu – dozadu, hore – dolu.
- Orientácia v priestore: utvrdzovanie pojmov dopredu – dozadu, hore – dole, pred – za,....
- Číslo 3, počítanie do 3, čítanie a písanie číslice 3, priradovanie čísla 3
- k predmetom a naopak.
- Vytváranie skupín o danom počte predmetov.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Priradovanie predmetov k tomu, čo ich dopĺňa – do dvojíc, párov.	20
Triedenie predmetov podľa vlastností.	20
Osvojovanie pojmov: málo–veľa. Orientácia v priestore dopredu – dozadu, hore – dolu.	6
Číslo 3, čítanie a písanie číslice 3.	12
Priradovanie čísla 3 k predmetom.	10
Vytváranie skupín o danom počte predmetov.	10

Vecné učenie pre 3. ročník C variant

1. Charakteristika predmetu vecné učenie. V tomto predmete žiaci s ťažkým a hlbokým mentálnym postihnutím získavajú elementárne poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenských odborov. Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami učia sa chápať vzťahy medzi nimi. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode a podobne. Zo spoločenskovednej oblasti žiaci poznávajú svoje okolie, spoločnosť, vzťahy v rodine. Spoznávajú základy cestnej premávky, učia základným pravidlám bezpečnosti, upevňujú si základné potreby pre ochranu zdravia.

2. Cieľ:

Hlavné ciele:

- Viesť žiakov k pravdivému poznávaniu sveta, prírody, spoločnosti.

Všeobecné ciele:

- Poznať osobné údaje blízkych ľudí,
- orientovať sa v priestore školy,
- orientovať sa v čase,
- pomenovať niektoré časti ľudského tela,
- poznať a pomenovať niektoré rastliny a zvieratá v miestnej oblasti, poznať niektoré zvieratá v miestnej oblasti,
- uvedomovať si premenlivosť počasia,
- orientovať sa v bežných životných situáciách.

3. Proces vyučovania predmetu vecné učenie sa bude realizovať tak, aby každý žiak mal vypracovaný individuálny vzdelávací program, v ktorom je potrebné zvážiť čo je schopný sa naučiť. Je potrebné citlivo a vhodne vyberať metódy, postupy, pomôcky a formy motivácie, je rovnako potrebné zvážiť náročnosť úloh, čas potrebný na vykonanie úlohy. Žiaci si upevňujú návyky osobnej hygieny. Učia sa o význame osobnej hygieny a čistoty prostredia pre zdravie. Udržujú čistotu prostredia a svojho odevu a obuvi. Učia sa, ako sa majú správať v zdravotnom stredisku. Ošetrujú odreniny čistením rany a priložením rýchloobväzu. Učia sa, ako sa majú správať pri čakaní na verejné dopravné prostriedky, pri nakupovaní, počas jazdy a pri vystupovaní. Riešia jednoduché dopravné situácie na cvičnej stolnej križovatke alebo dopravnom koberci. Výučba sa realizuje 1 hodina týždenne, 39 hodín ročne.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

- Základná orientácia
- Poznávanie prírody
- Orientácia v bežných životných situáciách

Základná orientácia

Poznanie svojho mena a priezviska, mená svojich rodičov, spolužiakov, učiteľa, príp. vychovávateľa.

Orientácia v priestore triedy, budovy školy, jedálne, telocvične.

Poznávanie a pomenovanie zariadenia triedy, jedálne.

Porozumenie najjednoduchším časovým údajom: deň – noc, ráno – večer, teraz – potom.

Režim dňa.

Pomenovanie častí vlastného tela: hlava, trup, ruky, nohy, pomenovanie častí tela iných osôb.

Poznávanie prírody

Domáce zvieratá: mačka, pes, prasa, koza, sliepka, kohút.

Voľne žijúce zvieratá: myš, medveď, líška, zajac.

Vtáky a hmyz: vrabec, lastovička, sýkorka, mucha, motýľ, včela.

Rastliny: kvety (ruža, tulipán, narcis) a stromy (jabloň, hruška, slivka).

Diferenciácia chutí a vône.

Pozorovanie zmien v prírode: ročné obdobia.

Pozorovanie zmien počasia: slnko, dážď, vietor, sneh.

Prírodné úkazy: búrka (blýskanie, hrmenie).

Orientácia v bežných životných situáciách

Pošta – na čo slúži, list, pozdrav.

Verejná doprava: nastupovanie a vystupovanie, kúpa cestovného lístka.

Chodenie po chodníku, prechádzanie cez cestu.

Telefonovanie: vytočenie čísla s pomocou, pozdrav, predstavenie, rozhovor, ukončenie.

Orientácia v obchode: správanie sa v obchode, nakupovanie, platenie.

Rozoznávanie ďalších obchodov.

Rozpoznávanie ďalších potravín.

Oboznamovanie sa s mincami: 1 €, 2 €.

Návšteva lekára: poznať úlohu lekára zdravotnej sestry, správanie v čakárni a ordinácii.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Základná orientácia	11
Poznávanie prírody	14
Orientácia v bežných životných situáciách	14

Etická výchova pre 3. ročník C variant

1. Charakteristika predmetu Etická výchova. Etická výchova pre žiakov s hlbokým až ťažkým mentálnym postihnutím, pomáha žiakom rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učiť pochopiť a akceptovať druhých, učíme žiakov vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba i za druhých. Primerane vyjadrovať city, kultivovane vyjadrovať negatívne city ako hnev, vzdor, smútok. Vedíme ich k tomu, aby akceptovali city iných, spoznávali pozitívne vlastnosti svojich najbližších v rodine i v škole. Upevňujeme základy spoločenského správania a dbáme na dodržiavanie dohodnutých pravidiel správania. Precvičujeme verbálnu a neverbálnu komunikáciu u jednotlivých žiakov v závislosti od ich individuálnych schopností a miery postihnutia. Vytvárame priestor pre spontánne zapájanie žiakov do hier a činností.

Cieľom etickej výchovy je vrátiť žiakom pocit dôvery, pomáha im nadobudnúť zdravé sebavedomie, učí ich vychádzať s rovesníkmi.

Dosiahnutie cieľov vyučovacích hodín je individuálne pre každého žiaka. Ťažší variant sa stáva len pozorovateľom. V tomto variante žiaci vždy pracujú s výraznou pomocou učiteľa, najmä pri praktickej činnosti.

2. Cieľ:

Všeobecné ciele:

- Upevniť si základné komunikačné zručnosti a základy spoločenského správania,
- dodržiavať dohodnuté pravidlá správania,
- viesť žiakov k pozitívnym hodnotám a ich uplatneniu v bežnom živote,
- pomáhať nadobudnúť zdravé sebavedomie,
- podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností.

Hlavné ciele:

- Učiť sa primerane vyjadrovať city,
- učiť sa spoznávať pozitívne vlastnosti svojich najbližších.

Ďalšie ciele:

- Vedieť prijať kritiku aj pochvalu, vedieť odpustiť,
- vedieť poprosiť a poďakovať.

3. Proces vyučovania predmetu etická výchova sa bude realizovať na hodinách etickej výchovy 1 hodina týždenne, spolu 39 hodín ročne.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

Verbálna a neverbálna komunikácia

Otázka a prosba

- precvičovanie schopnosti klásť otázky a formulovať prosby vedúce k priateľstvu v hre alebo spoločnej činnosti.

PodĎakovanie a ospravedlnenie

- precvičovanie podĎakovania za splnenie vyslovenej prosby, za požičanú hračku alebo pomôcku,
- uvedomenie si chyby a vyslovenie ospravedlnenia.

Rozhovor

- prejavovanie schopnosti začať, udržiavať a ukončiť rozhovor,
- prejavovanie schopnosti ovládať svoju impulzivitu a zlepšovať sebaovládanie v rozhovore.

Počúvanie

- prejavovanie schopnosti trpezlivého počúvania, odpútanie sa od seba a sústredenie na hovoriacu osobu.

Pravda a lož

- rozlišovanie pravdy od lži, uvedomovanie si negatívnych dôsledkov lži.

Pozitívne hodnotenie seba a druhých

Pozitívne sebahodnotenie

- utváranie pozitívneho vzťahu k sebe,
- uvedomovanie si vlastných pozitívnych stránok,
- sebaovládanie,
- hry a aktivity podporujúce pozitívne sebahodnotenie.

Pozitívne hodnotenie druhých

- vyjadrenie uznania a sympatie,
- konkrétne vyjadrenie vlastností dobrého priateľa,
- odpustenie,
- uvedomenie si účinnosti pochvaly na sebe a iných,
- vyslovovanie a prijímanie pochvaly druhých,
- vyjadrovanie a prijímanie kritiky a pochvaly.

Tvorivosť v medziľudských vzťahoch

- pozorovanie,
- hry a úlohy rozvíjajúce tvorivosť,
- tvorivé riešenie každodenných situácií zo života žiakov.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Verbálna a neverbálna komunikácia.	19
Pozitívne hodnotenie seba a druhých.	10
Tvorivosť v medziľudských vzťahoch.	10

Náboženská výchova pre 3. ročník A,B,C variant

1. Charakteristika predmetu Náboženská výchova. Vyučovanie náboženstva je priestor, kde sa žiaci učia vytvárať si a upevňovať vzťah s Bohom, učia sa kresťanským postojom a kresťanskému životnému štýlu.

2. Cieľ:

- Objaviť rozmer lásky a vďačnosti vo vzťahu k Bohu.
- Získať vedomosti o diele stvorenia ako výsledku lásky milujúceho Otca k ľuďom.
- Spoznať život Ježiša – Božieho Syna a vnímať jeho pôsobenie na zemi ako výraz lásky Boha k ľuďom.
- Prejaviť záujem o budovanie a rozvíjanie vzťahov – prijímať a rozdávať lásku.
- Prejaviť úctu k Božiemu menu a rozvíjať osobný vzťah k Ježišovi – návyk modlitby a účasti na svätej omši.

3. Proces vyučovania predmetu náboženská výchova sa bude realizovať na hodinách náboženskej výchovy 1 hodinu týždenne, spolu 39 hodín ročne.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

Milujúci Otec k nám hovorí cez dielo stvorenia

- Svet je Božím dielom – biblický príbeh stvorenia.
- Môj postoj k dielu stvorenia – vďačnosť, správne využívanie darov prírody, ochrana prírody a jej zdrojov.
- Prejavy a postoje vďaka voči nebeskému Otcovi a jeho dielu – vlastná modlitba, kresťanský pozdrav vďaka (Pán Boh zaplať), pokľaknutie, sedenie, státie.
- Dary prírody – vďačnosť za ne, správne využívanie.
- Obdiv a vďaka vyjadrené v modlitbe, v prežehnaní.

Milujúci Otec k nám hovorí cez Ježiša

- Zvestovanie, návšteva Panny Márie u Alžbety.
- Narodenie Ježiša.
- Obetovanie Ježiša v chráme, jeho detstvo.
- Ježišov verejný život – krst, zázraky (svadba v Káne), priateľ detí.
- Tajomstvo vykúpenia – posledná večera, krížová cesta, zmŕtvychvstanie.

Ježiš si vyberá priateľov – apoštolov

- Priatelia, spoločenstvo priateľov.
- Výber apoštolov.
- Spoločenstvo apoštolov.
- Spoločenstvo Cirkvi.

Milujúci Otec je s nami v láske Ducha Svätého

- Som Božie dieťa (krst, krstné meno, krstní rodičia).
- Život v rodine a vo farnosti (spoločná modlitba, prejavy lásky a úcty, účasť na svätej omši).
- Boží hlas v nás (svedomie, hranice dobra a zla).
- Modlitba (spontánna, každodenná).

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Milujúci Otec k nám hovorí cez dielo stvorenia	10
Milujúci Otec k nám hovorí cez Ježiša	14
Ježiš si vyberá priateľov – apoštolov	6
Milujúci Otec je s nami v láske Ducha Svätého	9

Pracovné vyučovanie pre 3. ročník C variant

1. Charakteristika predmetu Pracovné vyučovanie. Predmet pracovné vyučovanie má vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia veľký význam: úspešnosť sociálneho začlenenia, vytváranie sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti, vytváranie vzťahov k svojmu okoliu. Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov s rešpektovaním individuálneho prístupu k jednotlivým žiakom.

2. Cieľ:

- Utvárať základné hygienické návyky,
- utvárať základné sebaobslužné činnosti,
- utvárať základné návyky pri stolovaní,
- utvárať základné pracovné zručnosti,
- rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- pomenovať zariadenie kuchyne,
- oboznamovať sa s bezpečnosťou práce v kuchyni,
- rozlišovať rôzne materiály,
- adekvátne používať predmety.

3. Proces vyučovania predmetu pracovné vyučovanie sa bude realizovať na vyučovacích hodinách pracovné vyučovanie, 3 hodiny týždenne, 117 hodín ročne. Pokračujeme v nacvičovaní adekvátneho používania predmetov dennej potreby. Snažíme sa o zvyšovanie samostatnosti žiakov pri seba obslužných činnostiach. Pri pracovných činnostiach sa snažíme zapájať reč vo forme verbalizácie vykonávanej činnosti.

Pri realizácii výchovno-vzdelávacieho procesu je dôležité pre každého žiaka zvoliť vhodnú činnosť podľa druhu a stupňa postihnutia a vybrať takú činnosť, ktorú dokáže zvládnuť. Je potrebné rovnako vybrať vhodnú formu motivácie, členiť prácu na menšie kroky, mať k dispozícii potrebný čas na vykonanie úlohy. Na začiatku je potrebné zvoliť jednoduchšiu úlohu, o ktorej predpokladáme, že ju žiak zvládne. Volíme predovšetkým také činnosti, ktoré žiak využije v bežnom živote.

4. OBSAH VZDELÁVANIA je rozdelený na tematické okruhy:

Sebaobslužné činnosti:

- Osvojovanie si hygienických návykov s pomocou: umývanie a utieranie rúk a tváre, česanie, úprava zovňajšku.
- Používanie hygienických potrieb – zdokonaľovanie sa pri manipulácii s nimi.
- Púšťanie a zastavovanie vody.
- Hygiena na WC, splachovanie s pomocou, používanie toaletného papiera.
- Vyzliekanie a obliekanie odevu s pomocou.
- Obúvanie, vyzúvanie s pomocou, používanie suchého zipsu.
- Zapínanie, rozopínanie veľkého gombíka, zipsu s pomocou.
- Osvojenie si základných stravovacích návykov, jedenie s pomocou.
- Používanie rúk pri jedení, nácvik samostatného jedenia.
- Nácvik pitia z pohára s pomocou – dodržiavanie pitného režimu.

Práce v domácnosti:

- Odkladanie predmetov na určené miesto s pomocou.
- Odkladanie odevu, obuvi na svoje miesto s pomocou.
- Upratovanie hračiek s pomocou - zbieranie, ukladanie.
- Práca v kuchyni – oboznámenie sa so zariadením, jeho pomenovanie.
- Zapínanie a vypínanie osvetlenia, prijímača.
- Nácvik utierania prachu, polievanie kvetov.

Práce v dielni:

- Rozlišovanie rôznych materiálov: papier, drevo, textil, plastelína, hlina a iné.
- Trhanie a krčenie papiera.
- Manipulácia s kockami: ukladanie na seba, vedľa seba.
- Manipulácia s predmetmi: dvíhanie, prenášanie, vkladanie.
- Skrutkovanie do perforovanej dosky.
- Navliekanie rôznych predmetov: veľké korále, krúžky.
- Skladanie jednoduchého puzzle.
- Oboznámenie sa s detským náradím a náčiním (kladivko, valček, lyžička, pohár a iné).

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Sebaobslužné činnosti	45
Práce v domácnosti	42
Práce v dielni	30

Hudobná výchova pre 3. ročník C variant

1. Charakteristika predmetu Hudobná výchova. Hudobná výchova je predmetom činnostným a zážitkovým, kde na základe hudobných hrových činností sa žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúdza sa v nich záujem o hudbu a radosť z nej.

2. Cieľ:

Hlavné ciele:

- Rozvoj sluchového vnímania,
- psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie cieľavedome zameraný
- na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie.

Všeobecné ciele:

- Rozvíjať zrak, sluch, pamäť a a senzomotorické schopnosti
- nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudby,
- prebúdať záujem na princípe detskej hry,
- uvoľňovať motoriku a rozvíjať zmysel pre rytmus.

3. Proces vyučovania predmetu hudobná výchova sa bude realizovať na vyučovacích hodinách hudobná výchova, 1 hodina týždenne, 39 hodín ročne. Je realizovaný do takej miery, do akej si žiak vie osvojiť dané schopnosti vzhľadom na stupeň jeho mentálneho postihnutia.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

- Pasívne vnímanie zvukov Orffovho inštrumentária, vnímanie zvukov jednoduchých hudobných nástrojov, vyludzovanie zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch Orffovho inštrumentária, paličky, bubon.
- Detské piesne a riekanky sprevádzané formou hier, rytmizácia jednoduchých riekaniek: Medved'ku daj labku, Haju, haju, hajušky.
- Jednoduché hry so spevom: Tanček, Na ručníček.
- Nácvič piesní: Prší, prší, Bola babka, Čo by koza neskákala, Bude zima, Išla sova na tanec.
- Počúvanie reprodukovanej hudby: detské piesne, ľudové piesne: Varila myšička kašičku, Jeden kováč kuje, Kvá, kvá, kvačica.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Pasívne vnímanie zvukov Orffovho inštrumentária	9
Vyludzovanie zvukov na jednoduchých hudobných nástrojoch	10
Detské piesne a riekanky sprevádzané formou hier	10
Nácvič piesni, počúvanie reprodukovanej hudby – žánrové piesne	10

Výtvarná výchova pre 3. ročník C variant

1. Charakteristika predmetu Výtvarná výchova. Predmet výtvarná výchova má nezastupiteľné miesto vo vzdelávaní žiakov s ťažkým a hlbokým stupňom mentálneho postihnutia pretože výtvarné aktivity napomáhajú rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku rúk a prstov, rovnako rozvíja komunikačné schopnosti, expresívnu aj receptívnu zložku reči.

2. Cieľ:

Hlavné ciele:

- Rozvíjať výtvarné vedomosti a zručnosti, podpora estetického cítenia
- rozvíjať priestorovú orientáciu, rozvoj priestorovej pamäti
- Pôsobiť na žiaka výchovne

Všeobecné ciele:

- Rozvoj jemnej a hrubej motoriky rúk a prstov
- Koordinácie rúk
- Rozvoj senzomotorickej koordinácie
- Rozvíjať zmyslové vnímanie
- Rozvíjať tvorivosť a grafomotorické zručnosti

3. Proces vyučovania predmetu výtvarná výchova sa bude realizovať na vyučovacích hodinách výtvarná výchova, 1 hodinu týždenne, 39 hodín ročne. Výchovno vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú činnosťami iných vyučovacích predmetov, predovšetkým s predmetmi rozvíjanie grafomotorických zručností, rozvíjanie sociálnych zručností a pracovné vyučovanie. Námety žiakom vyberáme na základe zážitkov zo spoločných vychádzok a spoločnej činnosti. Žiaci môžu modelovať aj na pieskovisku a pieskovom stole. Na rozvinutie grafického pohybu využívame voľné kreslenie (vertikálne a horizontálne čiary, oblúky, kruhy) Postupne učíme žiakov odpúťavať sa od umiestňovania kresby len na spodnom okraji papier a umiestňovať kresbu na celej ploche papiera.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

Na základe pozorovania tvarov, farieb, štruktúr rôznych predmetov vedíme žiakov k pokusom o výtvarné stvárnenie skutočnosti.

Kresba – mäkká ceruza, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel

- Správne držanie ceruzy, napodobňovanie jednoduchých tvarov.
- Obkresľovanie foriem – bodky, prerušované čiary.
- Prekresľovanie zvislých vodorovných čiar, kruhov a špirál.
- Rozlišovanie základných farieb.
- Vyfarbovanie obrázkov a predkreslených tvarov – omaľovánky.

Maľba – tampónom, drevkom, prstovými, akvarelovými a temperovými farbami

- Liatie, kvapkanie, fŕkanie a odtlačovanie farby.

- Zapúšťanie farieb do vlhčeného podkladu.
- Maľovanie prstami, odtlačky prsta, dlane, chodidla.

Modelovanie – plastelína, hlina, špeciálna modelovacia hmota, múčne cesto

- Modelovanie základných tvarov: guľka, valček, placka.
- Modelovanie jednoduchej skutočnosti: ovocie, zelenina, kvety, nádoby, hračky a podobne.
- Vyštipovanie malých kúskov z plastelíny.
- Modelovanie gule medzi dlaňami, medzi dlaňou a podložkou priamymi pohybmi rúk, spracovanie valčeka rovnomerným tlakom rúk.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Kresba - mäkká ceruza, rudka, krieda, suchý pastel, voskový pastel	14
Maľba – tampónom, drevkom, prstovými, akvarelovými a temperovými farby	15
Modelovanie – plastelína, hlina, špeciálna modelovacia hmota, múčne cesto	10

Zdravotná telesná výchova pre 3. ročník C variant

1. Charakteristika predmetu Zdravotná telesná výchova. Na tomto predmete sa žiaci aktívne zapájajú do diania pri cvičeniach a i relaxácii. Je prispôsobený každému žiakovi tak, aby zvládol cvik, ktorý má naplánovaný vo svojom individuálnom vzdelávacom programe.

2. Cieľ:

- Aktívna spolupráca pri vykonávaní hygienických úkonov v súvislosti
- s telovýchovnými aktivitami,
- vytváranie sebakontroly,
- učenie prijímania pravidiel,
- učenie prispôbiť sa požiadavkám skupiny,
- učenie poradovosti,
- uvedomenie si vlastného tela,
- vykonávanie aktivít napodobňovaním.

3. Proces vyučovania predmetu zdravotná telesná výchova sa bude realizovať 3 hodiny týždenne, 117 hodín ročne. Účinnou metódou osvojovania pohybových úkonov žiaka je napodobňovanie pohybov učiteľa. Počas hodiny sa snažíme zabezpečiť dostatočnú a rozmanitú pohybovú aktivitu žiaka a striedanie fázy jednoduchšej telesnej záťaže a fázy odpočinku. Zohľadňujeme individuálne možnosti žiakov. Prostredníctvom skokov rozvíjame odvahu žiakov, pomáhame prekonávať strach z jazdy na saniach.

4. Obsah vzdelávania

Na hodinách využívať riekanky a detské piesne spojené so symbolizáciou pohybov a aktivít.

Je rozdelený na tematické okruhy:

Hry: rolové, kontaktné.

Chôdza: zdokonaľovanie vzpriamenej chôdze so vzpriameným držaním tela a so správnym postavením hlavy. Posilňovanie chodidla cvičením chôdze naboso. Chôdza bez pomoci daným smerom. Nosenie a ťahanie hračky počas chôdze. Chôdza hore a dolu po schodoch. Pochodovanie po vizualizovanej trase. Vystupovanie po mierne šikmej ploche a po zvýšenej rovine. Prekračovanie čiar pri chôdzi. Chôdza s oporou, chôdza za učiteľom, chôdza po čiare, prekračovanie malých prekážok.

Beh: zdokonaľovanie tichého našľapovania pri behu. Beh v skupinke za učiteľom, zmeny smeru behu. Beh vo voľnom útvare s vyháňaním sa prekážkam. Beh k stanovenej méte. Nácvik vybehnutia na daný signál. Kolektívne hry spojené s chôdzou a behom.

Lezenie: ľubovoľným smerom dopredu, lezenie po vizualizovanej trase. Podliezanie prekážok. Preliezanie nízkej prekážky. Lezenie po mierne šikmej ploche.

Skoky: poskoky znožmo na mieste, z miesta, s otočením. Skok cez čiaru. Poskoky v podrepe s perovaním a koordinovanými prípravnými pohybmi paží. Preskakovanie nízkej prekážky z miesta.

Hádzanie a chytanie: chytanie lopty guľajúcej sa po zemi. Kotúľanie lopty daným smerom k učiteľovi, po šikmej ploche. Nácvik chytania lopty hodenej učiteľom. Hádzanie lopty do terča a na cieľ. Prehadzovanie ľahkých predmetov (papierové gule, lastovičky, penové loptičky) ponad vysokú prekážku. Prehadzovanie lopty

ponad prekážku, hod lopty horným oblúkom, prihrávky vo dvojiciach, kop do lopty. Kolektívne hry s využitím lopty: gúľanie, podávanie, chytanie.

Sezónne činnosti: hry na snehu, nácvik chôdze po klzkej ploche, kĺzanie na snehu a na ľade, sánkovanie na miernom svahu. V jarnom a letnom období turistika. Odporúča sa plávanie podľa možnosti školy.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Hry	15
Chôdza.	24
Beh	18
Lezenie	12
Skoky	12
Hádzanie a chytanie lopty	18
Sezónne činnosti	18